

Cand. mag. *Lauritz Christian Hansen Due* (Skoleembedsexamen ved det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet i Juni 1894) forsvarede den 26de April 1901 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Om to Grupper af Funktioner med Anvendelser«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. H. G. Zeuthen og Dr. Julius Petersen, af Tilhørerne Dr. phil. Niels Nielsen. Graden meddelt den 7de Juni 1901.

Cand. theol. *Frederik Emanuel Torm* (Theologisk Embedsexamen i Januar 1894) forsvarede den 21de Maj 1901 sin for den theologiske Licentiatgrad skrevne Afhandling: »Valentinianismens Historie og Lære«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. H. Scharling og Dr. P. Madsen, af Tilhørerne Docent, Dr. Edv. Lehmann. Graden meddelt den 28de Maj 1901.

Praktiserende Læge *Ivar Ivarsen Petersen* (Lægeexamen i Januar 1893) forsvarede den 4de Juni 1901 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Undersøgelser over den gonorrhøiske Prostatitis«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Leopold Meyer og Overlæge, Dr. A. Haslund, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 22de Juni 1901.

Cand. med. & chir. *Sophus Bang* (Lægeexamen i Juni 1891) forsvarede den 6te Juni 1901 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Tuberkulosens Sammentræf med forskellige andre Sygdomme, belyst ved 6006 Sektionsfund«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Chr. Gram og Dr. Kn. Faber, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 22de Juni 1901.

Cand. med. & chir. *Johannes Marius Nielsen Torrid* (Lægeexamen i Juli 1895) forsvarede den 4de Juli 1901 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Om Ætiologien af Chorea minor«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Chr. Gram og Dr. Kn. Faber, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 19de Juli 1901.

VII. Universitetets videnskabelige Samlinger og Anstalter.

I. Universitetsbibliotheket 1900—1901.

(Overbibliothekar, Dr. S. Birket Smith.)

Bibliotheket var i det akademiske Aar 1900—1901 aabent for Publikum i 265 Dage, baade for Udlaanets og for Læsesalens Vedkommende. Der udlaantes 21604 Bind (mod 18258 Laanebeviser), medens der i Læsesalen fremtoges 34557 Bind til 18510 Besøgende (deraf i Eftermiddagstimerne 5956 Bind til 5249 Besøgende). I det hele har der saaledes i Aarets Løb været fremtaget til Publikums Brug 56161 Bind.

Med Hensyn til Bibliothekets Benyttelse i de enkelte Maaneder stiller Forholdet sig, som det vil ses af følgende Oversigt:

Læsesalen om Formiddagen (Kl. 11—3):

	Dagenes Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September	25	1286	2372
Oktober	27	1527	3183
November	25	1338	2846
At overføre	77	4151	8401

	Dagens Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
Overført . . .	77	4151	8401
December	19	1050	2100
Januar	25	1157	2907
Februar	24	1346	3180
Marts	26	1435	2973
April	20	996	2046
Maj	23	1049	2082
Juni	24	1023	2212
Juli	19	703	1852
August	8	351	848
	265	13261	28601

Læsesalen om Eftermiddagen (Kl. 5—8):

	Dagens Antal.	Besøgende.	Fremtagne Bind.
September	25	522	460
Oktober	27	713	784
November	25	596	565
December	19	393	495
Januar	25	461	522
Februar	24	509	556
Marts	26	589	684
April	20	342	349
Maj	22*)	370	371
Juni	24	345	331
Juli	19	273	386
August	8	136	453
	264	5249	5956

Udlaanet.

	Dagens Antal.	Laanebeviser.	Fremtagne Bind.
September	25	1622	1888
Oktober	27	1824	2138
November	25	1791	2155
December	19	1388	1667
Januar	25	1717	2061
Februar	24	1748	2072
Marts	26	1793	2186
April	20	1445	1684
Maj	23	1527	1789
Juni	24	1523	1791
Juli	19	1267	1465
August	8	613	708
	265	18258	21604

*) Store Bededags-Aften var Bibliotheket lukket.

— Bogsamlingen forøgedes i Aaret 1900—1 paa sædvanlig Maade, dels gennem den befalede Aflevering af dansk Litteratur, dels gennem Indkjøb, Udvexling med fremmede Universiteter og andre lærde Institutioner, samt Gaver. Blandt de sidste maa særlig fremhæves: 1) En stor Mængde, mest lærde periodiske Skrifter, som det kgl. danske Videnskabernes Selskab afgav til Bibliotheket i dette Aar som i saa mange tidligere. 2) 121 Bind, væsentlig af pædagogisk og biografisk Indhold og for største Delen indbundne, skænkede af Folkethingsmand Herm. Trier. 3) 64 Bøger og Piecer, mest af filologisk, historisk og arkæologisk Indhold, skænkede af fhv. Rektor, Dr. phil. Joh. Forchhammer. 4) En Række danske Smaaskrifter, skænkede af Boghandler Herm. Lyngé, som havde stillet hele sin store Samling af nyere danske Piecer gratis til Bibliothekets Raadighed. 5) En Række af »det nordiske Forlags« Skrifter, trykte paa tykt Papir, skænkede af Direktør Ernst Bojesen. — I Haandskriftsamlingen er i det forløbne Aar intet indgaaet, som fortjener særlig at fremhæves.

Desuden modtog Bibliotheket Gaver fra følgende Institutioner, Redaktioner og enkelte Personer:

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Udenrigsministeriet, Indenrigsministeriet, Marineministeriet, Generaldirektoratet for Skattevæsenet, det matematisk-naturvidenskabelige Fakultet, Botanisk Have, Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse, Patentkommissionen, Generalstaben, Ingeniørkorpset, det kgl. Søkort-Arkiv, det meteorologiske Institut, Rigsdagens Bibliothek, det Reiersenske Fond, det kgl. nordiske Oldskriftselskab, Naturhistorisk Forening, Redaktionen af »Nordisk Tidsskrift for Filologi«, Kjøbenhavns Brandforsikring, den almindelige Brandforsikring for Landbygninger, Foreningen for Ligbrænding, den Schuboeske Boghandel, det kgl. svenske og norske Generalkonsulat i Kjøbenhavn, det norske Finans- og Told-Departement, Videnskabs-Selskabet i Christiania, det kgl. norske Videnskabs Selskab (Trondhjem), den norske, historiske Kildeskriftkommission, Universitetsbibliotheket i Christiania, det norske meteorologiske Institut, Bergens Museum, det kgl. Bibliothek i Stockholm, Universitetsbibliotheket i Upsala, det meteorologiske Observatorium i Upsala, Kgl. Vetenskaps-Societeten i Upsala, Göteborgs Stadsbibliothek, Redaktionen af »Nordiskt medicinskt Arkiv«, die General-Verwaltung der kgl. Bibliothek zu Berlin, der Verein für Meklenburgische Geschichte und Alterthumskunde, Universitetsbibliotheket i Leipzig, Fränckelsche Stiftung (Breslau), die Kaiserl. Akademie der Wissenschaften in Wien, det medicinske Fakultet ved Universitetet i Budapest, det statistiske Bureau i Budapest, Verein Luxemburger Naturfreunde, den kgl. nederlandske Regering, l'Université libre de Bruxelles, Redaktionen af »Journal médical de Bruxelles«, the Clinical Society of London, the Pathological Society of London, India Office, Universitetet i Aberdeen, Universitetet i Edinburgh, Ministère de l'instruction publique (Paris), le Bureau international des poids et mesures (Sèvres), Universitetet i Grenoble, Universitetet i Lille, la Regia Scuola superiore di Agricoltura in Portici, l'Académie imp. des sciences de St. Pétersbourg, le Comité central de statistique de la Russie, Universitetet i Jurjew, die Gelehrte Estnische Gesellschaft, det finske Videnskabs-Selskab i Helsingfors, det finske histo-

riske Selskab, det finske Literaturselskab, Universitetet i Jassy, the Government of Bengal, det medicinske Fakultet ved det kejs. Japanske Universitet i Tokio, Universitetet i Toronto, the Nova Scotian Institute of Science, U. S. Department of the Interior, U. S. Department of Agriculture, the Department of Labor (Washington), the Surgeon General, U. S. Army, the Volta Bureau (Washington), the Library of Congress (Washington), the Smithsonian Institution, the American Mathematical Society, the Association of American Physicians, Columbia University (New York), the University of Minnesota, the University of Nebraska, the University of Pennsylvania, the California Academy of Sciences, the Geological and Natural History Survey of Minnesota, the Johns Hopkins Hospital, the Maryland Geological Survey, Cornell University Library, Augustana Library (Rock Island, Ill.), the Public Library of the City of Boston, the John Crerar Library (Chicago), the Newberry Library (Chicago), Biblioteca nacional (Buenos Aires), le Bureau Démographique National Argentin, the Public Library of Victoria.

Bibliotheksassistent, Dr. Dines Andersen, Translatør Fr. Bajer, Hr. Thomas Balch (Philadelphia), Justitsraad, Dr. Chr. Bruun, Hr. Laurids Bruun, Grosserer Bølling, Hr. P. de Coubertin, Cand. jur. Frants Dahl, Direktør W. Doberck (Hongkong), Hr. E. S. Dodgson (London), Hr. C. V. Duckert (Haugesund), Justitsraad S. Elvius, Hr. Thomas Esser (Rom), Hr. H. Falbork (St. Petersborg), Hr. August Falkenberg, Oberstløjtn. E. Fischer, Dr. Henri Fischer (Paris), fhv. Professor N. C. Frederiksen, Professor Dr. J. A. Fridericia, Kontorchef W. Fridericia, Dr. Aage Friis, Hr. H. Fritsche (St. Petersborg), Universitetsboghandler Gad, D'Hrr. Gehe & Co. (Dresden), Professor M. J. de Goeje (Leiden), Hr. Paul Bredo Grandjean, Hr. James Green, Boghandler E. Hagerup, Dr. H. J. Hansen, Hr. Poul Hennings, Kredslæge Dr. Poul Hertz, Kammeradvokat A. Hindenburg, Rektor C. Iversen (Hillerød), Professor theol. J. C. Jacobsen, Bibliotheksassistent Otto Jacobsen, Justitsraad A. G. Juel, Mag. art. J. C. Kall, Professor Dr. B. Kahle (Heidelberg), Professor V. Klein, Overlærer Kleisdorff (Aarhus), Bibliotheksassistent Alfr. Krarup, Skoleinspektør P. Lauridsen, Professor K. G. Leinberg (Helsingfors), Hr. E. Lemoine (Paris), Dr. phil. P. Levin, Boghandler Herm. Lynge, Hr. John E. B. Mayor (Cambridge), Hr. E. Merck (Darmstadt), Apotheker, Assessor pharm. H. J. Møller, Dr. Max v. Niessen (Wiesbaden), Hr. Stephan Nyeland, Inspektør Johan Ottosen, Hr. Ladislav Peprný (Prag), Redaktør Al. Petersen-Studnitz, Professor math. Julius Petersen, Dr. W. Ranisch (Osnabrück), Dr. phil. Harald Rasmussen, Boghandler J. Salmonsens, Dr. Johan Scharffenberg (Norge), Professor L. Schemann (Freiburg i B.), Professorinde Schjellerup, Cand. mag. Johs. Schmidt, Cand. mag. G. Sibbern, Overrabiner D. Simonsen, Dr. Victor Smith (Christiania), Dr. phil. K. Steenstrup, Generalauditør H. Steffensen, Fyrst Gregori Stourdza (Bukarest), Dr. phil. William Sørensen, Hr. Charles Warburg, Professor H. Westergaard.

Af andre Bibliotheket vedkommende Forhold og Sager kan fremhæves følgende:

Den 5te November 1900 besvarede jeg en Skrivelse fra Universitets-

kvæsturen, hvori jeg — i Anledning af et paatænkt Lønningstillæg til Embeds- og Bestillingsmænd, hvis samlede Lønningsindtægt ikke oversteg 2500 Kr. aarlig — anmodedes om at oplyse, om nogen af de under Universitetsbibliotheket ansatte Bestillingsmænd var ansat paa Opsigelse, og, i bekræftende Fald, med hvilket Varsel. Jeg ytrede, at, saa vidt jeg havde kunnet bringe i Erfaring, havde Bibliothekets Funktionærer i tidligere Tider ikke været ansatte paa Opsigelse. Siden blev det Skik, at der i *Assistenternes* Udnævnelser indførtes en Bemærkning om, at de vare ansatte paa 3 Maaneders Opsigelse, og saaledes mente alle de nuværende faste Assisterter, at Forholdet var med dem. Ved Ansættelsen af de øvrige Funktionærer ved Bibliotheket — nemlig de tre ekstraordinære Medhjælpere, de to Bude og de to Garderobebetjente, der alle vare antagne til Tjeneste af mig selv — havde jeg ikke ment det fornødent at bestemme noget særligt om Opsigelse, idet jeg betragtede det som givet, at der paa begge Sider gjaldt en Opsigelsesfrist paa mindst en Maaned. Kun da jeg for nylig antog et nyt Bud i Marcussens Sted, gav jeg ham udtrykkelig en Opsigelsesfrist paa 3 Maaneder, fordi der til hans Stilling knyttede sig en Bolig, og der til Erhvervelsen af en ny let kunde medgaa længere Tid. Af samme Grund havde jeg ogsaa opsagt Marcussen 3 Maaneder før hans virkelige Fratrædelse, skjönt der intet Løfte var givet ham i saa Henseende. I det hele maatte jeg betragte den Omstændighed, om en Bestillingsmand ved Bibliotheket var ansat paa Opsigelse eller ikke, som temmelig uvæsentlig, baade fordi der herved ikke betegnede et mere eller mindre fast Forhold til Bibliotheket, og fordi en Løsning af Forholdet saa at sige altid ordnedes under Haanden uden Hensyn til, hvad der muligt i Forvejen kunde være bestemt om Opsigelsesfristen.

— Da Læseselskabet »Athenæum« opløstes, kom det mig tilfældigt for Øre, at Ministeriet paatænkte at købe dets store og værdifulde Bogsamling for at fordele den mellem det store kgl. Bibliothek, Bibliotheket i Aarhus og et Par private Bibliotheker. Jeg indsendte da strax (19de Marts 1901) en Anmodning til Konsistorium om at virke hen til, at Universitetsbibliotheket ogsaa fik Part i Fordelingen, navnlig saaledes, at det tillodes det forud for Bibliotheket i Aarhus at udtage af Samlingen saadanne *danske* Bøger, som savnedes i Bibliotheket. Imidlertid blev »Athenæum«s Bogsamling kjøbt, ikke af Ministeriet, men af Handels- og Kontoristforeningen, og hermed faldt Sagen altsaa bort.

— Under 24de April 1901 tilskrev Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet mig, som følger:

»Som det vil være Hr. Overbibliothekaren bekendt, blev der ved Finansloven for afvigte Finansaar givet en Bevilling paa 5000 Kr. til Udgivelse af en Aarsfortegnelse over Tilvæksten i Statens større offentlige Bibliotheker, hvilken Bevilling er forudsat at skulle være aarlig og derfor ogsaa findes i Finansloven for indeværende Finansaar. Som Dem ligeledes bekendt er der i denne Bevilling indbefattet et Beløb af 1000 Kr. til Lønning af en Assistent ved Universitetsbibliotheket, hvilket Beløbs Bevilling i Henhold til en af den daværende Overbibliothekar ved det store kgl. Bibliothek til Ministeriet indgiven Indstilling, paa Grundlag af hvilken den

hele Bevilling er søgt, i Anmærkningerne til Finanslovforslaget er motiveret ved, at Universitetsbibliotheket efter dets Overbibliothekars bestemte Udtalelse ikke med sin nuværende Arbejdskraft kan præstere det betydelige Arbejde med Tilvejebringelsen af Materialet for sit Vedkommende til Aarskatalogen, men maa have en yderligere Assistent i den Anledning.

Medens der hidtil paa Grund af Overbibliothekar, Justitsraad Bruuns Sygdom ikke har kunnet tages fat paa det paagjældende Arbejde, ventes nu dette at kunne paabegyndes i den nærmeste Tid, saaledes at der nu vil blive Spørgsmaal om Anvendelse af de til en ny Assistent ved Universitetsbibliotheket bevilgede 1000 Kr. Ministeriet har dog ikke ment at kunne stille dette Beløb til Deres Raadighed uden nærmere Forhandling med Dem, da man, efter mundtlige Udtalelser fra Deres Side og efter hvad man ogsaa paa anden Maade har erfaret, maa antage, at det er Deres Tanke ikke at benytte Bevillingen til Lønning af en ny Assistent, men at give Beløbet til en af Bibliothekets nuværende Assisterter som Honorar for Arbejde vedrørende Aarskatalogen som Extraarbejde, og man finder, at en saadan Anvendelse af Bevillingen i Strid med de fornævnte Udtalelser i Motiverne til Finanslovforslaget kræver Lovgivningsmagtens Sanktion og altsaa, hvis den skal gennemføres, vil nødvendiggjøre en Henvendelse i saa Henseende til Rigsdagen med nærmere Begrundelse af Størrelsen af Beløbet, der, naar det ikke skal anvendes til Lønning af en ny Assistent, men som Honorar for Arbejde i den ommeldte Henseende, formentlig er meget rigeligt og i ethvert Fald bør motiveres ved en nærmere Angivelse af Arbejdets Omfang.

Med disse Bemærkninger skal Ministeriet udbede sig en Udtalelse fra Dem angaaende den paagjældende Sag«.

Hertil svarede jeg den 26de April s. A.: »I Anledning af det høje Ministeriums Skrivelse af 24de d. M., hvori det begjærer en Udtalelse af mig angaaende det paa Finansloven bevilgede Beløb af 1000 Kr. til Lønning af en Assistent ved Universitetsbibliotheket for hans Deltagelse i Udarbejdelsen af den planlagte Aarsfortegnelse over Tilvæksten i Statens større offentlige Bibliotheker, skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Den Motivering af daværende Overbibliothekar, Justitsraad Bruun, i Henhold til hvilken den nævnte Bevilling er given, beror, for saa vidt den citerer Udtalelser af mig, i et enkelt Punkt paa en fuldstændig Misforstaaelse af mine Ytringer. I den indledende Samtale, Justitsraad Bruun havde med mig om Sagen, ytrede jeg ganske vist, at Universitetsbibliotheket for sit Vedkommende ikke kunde udføre det betydelige Arbejde med Materialets Tilvejebringelse uden et særligt Vederlag, og at Bibliotheket derfor maatte have et Beløb til den fornødne Assistance. Men jeg har ikke et Øjeblik tænkt paa, end sige talt om, at der burde ansættes en *ny* Assistent ved Bibliotheket til at udføre Arbejdet, og det er mig ganske ubegribeligt, hvorledes en gammel Bibliotheksemedsmand som Justitsraad Bruun kan have troet, at jeg ønskede en saadan Assistent. Det Arbejde, der udkræves af den Paagjældende, forudsætter nemlig nødvendigvis baade en ikke ringe Øvelse i Bibliotheksarbejde overhovedet og et særligt Kjendskab til det Bibliothek, hvis Bøger skulle registreres. Selve Skrivningen af den enkelte

Katalogseddel kræver, foruden bestemte Kundskaber (f. Ex. hvor Talen er om at afskrive Titlerne paa slaviske eller orientalske Bøger), den smaaligste Nøjagtighed og en bestemt Methode, noget, der kun erhverves ved lang Øvelse under stadig Kontrol. Og da den Registrerende, hvis han skal være sikker paa at faa alt med, hvad der skal med, stadig maa gjøre Brug af Bibliothekets hele Apparat af Regnskabsbøger, Boghandler-Fakturaer, Fortsættelsesregistre over Tidsskrifter og Bøger o. s. v., maa det, som allerede antydet, kræves af ham, at han er nøje fortrolig med Bibliotheket og dets Arbejdsmateriale. Hvis han manglede disse Forudsætninger, vilde Forholdet i Virkeligheden blive det, at en væsentlig Del af hans Arbejde maatte lægges paa det mere kyndige Personales Skuldre, og den Nytte, Bibliotheket skulde have af ham, vilde saaledes blive temmelig illusorisk. Saa megen Omhu og Øvelse udkræver efter min Mening det paagjældende Arbejde, at jeg ikke engang har været sikker paa at kunne bruge enhver af Bibliothekets faste Assistentter dertil, men har tænkt at benytte den ældste Assistent, Dr. Dines Andersen, fordi han i fremtrædende Grad er i Besiddelse af de nødvendige Betingelser. Af disse mine Bemærkninger vil det høje Ministerium kunne forstaa, at det ikke et Øjeblik er faldet mig ind at ville have en ny Mand til at udføre Arbejdet ved Aarsfortegnelsen; men at heller ikke Justitsraad Bruun kan have nogen væsentlig anden Opfattelse af de hertil fornødne Kvalifikationer, synes tilstrækkelig tydeligt at fremgaa af den Kjendsgjering, at han til at udføre det kgl. Bibliotheks Del af Arbejdet selv har foreslaaet en saa kundskabsrig og øvet Bibliotheksmand som Dr. Gigas. At det iøvrigt altid har været min Mening, at hele det med Aarsfortegnelsen forbundne Arbejde skulde udføres *udenfor Bibliothekets daglige Arbejdstid*, er en Selvfølge, men jeg finder Anledning til at fremhæve det her, fordi det er mig bekjendt, at en og anden ogsaa har misforstaaet mig i saa Hensende. Men naar dette altsaa blev Tilfældet, naar en af Bibliothekets Assistentter anvendte sin Fritid til at udarbejde Fortegnelsen, kan jeg heller ikke tænke mig, at Bevillingsmyndigheden skulde have noget at indvende mod en saadan Ordning, der i Virkeligheden er den eneste, som giver Sikkerhed for Arbejdets forsvarlige Udførelse. Jeg tør maaske endnu bemærke, at naar jeg ikke allerede under Behandlingen af Finansloven protesterede mod Justitsraad Bruuns fejlagtige Opfattelse af mine Ytringer om denne Sag, hidrører dette fra, at jeg først blev bekjendt med Ordlyden af hans Motivering, efter at Finansloven var vedtaget.

Hvad det angaar, at det høje Ministerium finder det bevilgede Beløb — 1000 Kr. — »meget rigeligt«, naar det ikke anvendes til Lønning for en ny Assistent, men som Honorar til en af Bibliothekets nuværende Assistentter, tillader jeg mig at bemærke, at Fastsættelsen af Beløbets Størrelse ikke er udgaaet fra mig, men fra Justitsraad Bruun, der i den før nævnte Samtale med mig spurgte, om jeg vilde betragte 1000 Kr. som et passende Honorar for Assistance, hvortil jeg svarede ja. Selv om nu Bruun, efter hvad der foreligger, maa antages herved at have tænkt sig, at Beløbet skulde gives til en virkelig *ny* Assistent, har han dog sikkert ikke ment, saaledes som det høje Ministerium synes at tro, at det skulde betragtes som Lønning for en Bibliotheksassistent i almindelig Forstand, det vil sige til en Assistent,

der, foruden at udarbejde Aarsfortegnelsen, tillige skulde tage Del i hele det daglige Bibliotheksarbejde. Thi Bruun maatte jo vide, at til Lønning for en saadan Assistent vilde et Beløb af 1000 Kr. være altfor lille. Selv de to Assisterter, der varetage Eftermiddagstjenesten paa Universitetsbibliotheket i 3 daglige Timer, og som ere lavere lønnede end de andre, have en Lønning af 1200 Kr. om Aaret. De 1000 Kr. kunne jo altsaa, ogsaa efter Justitsraad Bruuns Mening, kun have været bestemte for Udførelsen af det særlige Arbejde, hvorom hans Forslag handler. Og det kan næppe betragtes som nogen særdeles rigelig Betaling. Jeg har allerede i det foregaaende antydet nogle af de Retninger, i hvilke Arbejdet maa gaa, og skal her kun fremhæve særligt, at de Skrifter, der skulle registreres, ligesom ogsaa de Oplysninger, der angaa dem, skulle samles sammen fra mange forskellige Steder; at en overmaade stor Del af Skrifterne udgives hæftevis (ugentlig, maanedlig, eller med længere Mellemrum), og at der maa føres Kontrol med hvert enkelt Hæfte, da der i Fortegnelsen jo kun skal optages, hvad der virkelig er indgaaet i Bibliotheket i Løbet af et enkelt Aar; at Titlerne skulle afskrives bogstavret og mulig af og til (for enkelte Sprogs Vedkommende) oversættes; at det hele Materiale, forinden det afgives, skal indordnes under visse bestemte, faglige Rubrikker o. s. v. Kort sagt, der vil i Virkeligheden være Tale om et Arbejde, der kræver ikke ringe Tid, og jeg tror paa ingen Maade at sige for meget, naar jeg udtaler som min Overbevisning, at der til dets Udførelse vil medgaa mindst 1 à 1½ Time om Dagen, regnet hele Aaret rundt. Men for et saadant Arbejde synes jeg ikke, at 1000 Kr. er en overdreven høj Betaling til en videnskabelig dannet Mand, især naar denne maa opgive andre Erhvervsilder for at udføre Arbejdet, saaledes som Dr. Andersen er nødt til at gjøre og faktisk allerede har gjort.

I Henhold til det anførte tillader jeg mig da at nære det Haab, at det høje Ministerium ikke vil lade Justitsraad Bruuns Misforstaaelse af mine Ytringer blive Sagen selv til Skade, men at det vil give sit Samtykke til, at jeg lader Arbejdet udføre af den Mand, der bedre end nogen anden er skikket dertil, og at jeg lønner ham med *hele* det af Rigsdagen til Universitetsbibliotheket bevilgede Beløb.«

Herpaa modtog jeg under 10de Maj s. A. følgende Svar fra Ministeriet: »Efter Modtagelsen af Hr. Overbibliothekarens Skrivelse af 26de f. M. angaaende Anvendelsen af den aarlige Bevilling paa 1000 Kr., som er given til Lønning af en ny Assistent ved Universitetsbibliotheket i Anledning af det samme paalagte Arbejde med Tilvejebringelsen af Materialet for dets Vedkommende til en Aarsfortegnelse over Tilvæksten i Statens større offentlige Bibliotheker, skal Ministeriet herved meddele, at man i Henhold til det i Deres nævnte Skrivelse anførte vil søge erhvervet fornøden Hjælp til Bevillingens Anvendelse til særligt Honorar til en af Bibliothekets ældre Assisterter for vedkommende Arbejde som Extraarbejde ved Siden af hans hidtidige Bibliotheksarbejde og i Forventning om at erholde saadan Hjælp efter Omstændighederne tillader, at den paagjældende Bevilling for indeværende Finansaar indtil videre med $\frac{1}{12}$ maanedlig anvendes paa denne Maade, hvorfor man samtidig hermed anmoder Finansministeriet om at

anvise Beløbet til Udbetaling ved Finanshovedkassen til Dem med $\frac{2}{12}$ strax og $\frac{1}{12}$ maanedlig forud fra 1ste Juni d. A. at regne.«

— Under 29de April 1901 tilskrev Generaldirektøren for det kgl. Bibliothek i Berlin, Gehejme-Overregeringsraad, Professor Wilmanns mig, at han vilde sætte stor Pris paa i Fremtiden at faa tilsendt de danske Doktor-disputatser og andre akademiske Skrifter, da de ofte forlangtes i hans Bibliothek, uden at han altid var i Stand til at fyldestgøre Kravet. Da jeg endnu havde nogle Exemplarer af disse Skrifter til min Raadighed, og da det kgl. Bibliothek i Berlin altid viser den største Forekommenhed overfor de danske Bibliotheker og ogsaa ellers lægger Vind paa at være godt forsynet med dansk Litteratur, anbefalede jeg ved Skrivelse af 4de Maj Sagen til Konsistorium, der ogsaa bemyndigede mig til at imødekomme Hr. Wilmanns Ønske. En Samling af de ældre Disputatser m. m., som endnu havdes i Behold, blev strax afsendt, og Generaldirektør Wilmanns gjorde Gjengjæld ved at tilstille Universitetsbibliotheket et Exemplar af de forskjellige bibliografiske og andre Skrifter, som det kgl. Bibliothek i Berlin har udgivet, derimellem det udkomne — 24 Bind — af den trykte Fortegnelse over Bibliothekets store og værdifulde Haandskriftsamling.

Der vil her være en passende Anledning til at nævne de fremmede Universiteter og andre lærde og litterære Institutioner, til hvilke Universitetsbibliotheket aarlig sender de i det forløbne Aar udkomne danske Doktor-Disputatser og andre akademiske Skrifter. De ere:

Universiteterne i Christiania, Lund og Upsala; Stockholms Högskola; Universiteterne i Helsingfors, Jurjew (Dorpat) og Kazan; i Berlin, Bonn, Breslau, Erlangen, Freiburg i Br., Giessen, Göttingen, Greifswald, Halle, Heidelberg, Jena, Kiel, Königsberg, Leipzig, Marburg, München, Rostock, Strassburg, Tübingen og Würzburg; det kongelige Bibliothek i Berlin, Stadtbibliotheket i Hamburg, Schlesische Gesellschaft für vaterländische Kultur i Breslau; Universiteterne i Prag, Budapest og Klausenburg; i Amsterdam, Groningen, Leiden og Utrecht; i Liège; i Basel, Bern, Genève og Zürich; Universitetet i Oxford; de franske Universiteter i Aix, Algier, Besançon, Bordeaux, Caen, Clermont, Dijon, Douai, Grenoble, Lyon, Montpellier, Nancy, Paris, Poitiers, Rennes og Toulouse; Ministère de l'instruction publique i Paris, Bibliothèque nationale i Paris, Bibliothèque Ste. Geneviève i Paris; Ecole des sciences politiques i Paris; Universiteterne i Siena og Turin; Johns Hopkins Universitetet i Baltimore.

— Da den paa Finansloven for 1899—1900 foreløbig paa 3 Aar givne Bevilling paa 1900 Kr. om Aaret til Bibliothekets Katalogarbejde udløb med Finansaaret 1901—2, anmodede jeg under 6te Maj 1901 Konsistorium om at virke hen til, at en lignende Bevilling — ogsaa denne Gang foreløbig paa 3 Aar — blev givet paa Finansloven for 1902—3.

— Arbejdet ved de nye Kataloger fremmedes i det forløbne Aar paa sædvanlig Maade, og en Indberetning derom (for Finansaaret 1900—1) indsendtes under 13de Maj 1901 til Ministeriet. Til den alfabetiske Seddelkatalog blev der i Finansaarets Løb af Cand. mag. Bartholin skrevet 5178 Sedler, hørende til Afdelingerne: latinske Forfattere, Latinister, tyske Forfattere, Mathematik (Begyndelsen). Desuden er der af Bibliothekets eget

Personale skrevet alfabetiske Titelsedler til Afdelingerne: fransk Sprog, Litteraturhistorie og Litteratur (Slutning), og engelsk Sprog, Litteraturhistorie og Litteratur. — I Fagkatalogen indførtes i Finansaarets Løb af Cand. mag. Bartholin 6340 Titler. Ordningen af Fagkatalogen var udført af Professor Dr. Fridericia, Dr. S. Larsen, Dr. D. Andersen og mig. De Afdelinger, der gjordes færdige, vare: Tysklands specielle Historie og Geografi, til Hanseforbundet; græsk Sprog, Litteraturhistorie og Litteratur (Slutning); sydasiatiske, malajo-polynesiske, afrikanske og amerikanske Sprog; Penge-, Kredit- og Bankvæsen.

— Til Bekæmpelse af Fugtigheden i Stueetagen har jeg i de senere Aar, naar der var Raad dertil, ladet indsætte store Trækruder i Vinduerne. Hermed fortsattes der i Sommeren 1901, saa at nu ialt 18 Vinduesfag ere forsynede med denne Slags Ruder, der synes at gjøre god Virkning. Ligeledes i Sommeren 1901 opsattes nogle af de Halvreoler, hvormed Bibliotheket søger saa vidt muligt at raade Bod paa den stadig tiltagende Pladsmangel. Der er nu i Bibliotheket opstillet 40 mindre Reoler af denne Art og desuden en meget stor, som spænder over hele Bredden af det forrige Manuskripttrum.

— I Bibliothekets Personalforhold indtraadte følgende Forandringer. Extraordinær Medhjælper, Cand. mag. H. H. A. Bertelsen fratraadte sin Plads ved Bibliotheket med Udgangen af Juli Maaned 1901, og i hans Sted antog jeg Mag. art. Joh. Chr. Kall til extraordinær Medhjælper fra 1ste September s. A. at regne. — Bibliotheksbud H. C. A. Marcussen, der i længere Tid havde været svagelig, søgte og fik sin Afsked af Bibliothekets Tjeneste med Udgangen af December Maaned 1900, hvorefter jeg overdrog Pladsen til hans Svigersøn, Smed Adolf Wulff, fra 1ste Januar 1901. Den Tilsynshavende om Formiddagen ved Bibliothekets Garderobe, Olga Marcussen, og den Tilsynshavende om Eftermiddagen ved samme Garderobe, Bibliotheksbud A. Bagger, opsagde deres Pladser til Udgangen af August Maaned 1901, og i deres Sted antog jeg fra 1ste September fornævnte A. Baggers Hustru, Nikoline Petrea Bagger, til at føre Tilsyn med Garderoben om Formiddagen og Albertine Marcussen, Datter af forhenværende Bibliotheksbud M., til at føre Tilsyn med Garderoben om Eftermiddagen.

2. Den botaniske Have i 1901.

(Professor, Dr. Eug. Warming.)

A. Haven i snævrere Forstand (Overgartner Th. Friedrichsen.)

1. Frilandsanlægget. Ren- og Vedligeholdelsesarbejderne samt Reol- og Vintergravning ere udførte som sædvanlig. I Kvarteret for de enaarige, den vestlige Afdeling for de toaarige Planter samt i Studiekvarteret er der paaført Gødning og vegetabilsk Jord. Forskjellige Grupper til de fleraarige Planter ere omplantede, og Jorden tildels fornyet. Plænen foran Laboratoriet, den med de amerikanske Cratægus og den mellem Cornus og Corylus ere omgravede og tilsaaede paany. Rensningen af Jorden paa Observatoriehøjen er fortsat med Udgravning af fleraarige Ugræsrodder mellem Pinus.

I Arboretet ere de gamle Sambucus tildels borttagne og ny tiltrukne Buske plantede. Paa en Del af Observatoriehøjen udfør det kemiske Laboratorium er Jorden reolet og tilberedt for at faa Plads til Dyrkning af flere Arter af de Planter, der mest benyttes til Afskæring til Brug ved Undervisningen i Skolerne. Karmen om Frøbænken og en Sommerbakke med 4 Vinduer fornyedes. For at Vandstanden i Søen ikke skulde overskride den fastsatte Højde, maatte Dampumpen benyttes 132 Gange i 960 Timer, hvorfor der særligt i dette Øjemed maatte fyres under Kjederne i 524 Timer. Alle Gange ere jævne og grusede.

2) *Sorø Arboretet.* I Skrivelse af 24de Januar 1899 henvendte Havens Direktør sig til Kultusministeriet og fremhævede, at visse Træer, navnlig Naaletræer, ikke ville trives i Botanisk Have paa Grund af Kulrøgen, Jordbundsforholdene m. m. Da det nu dog vil have betydelig botanisk, forstlig eller gartnerisk Interesse at have disse Træer i god Kultur, i smukt udviklede og frugtbare Exemplarer paa et Sted, der ikke ligger altfor langt fra Kjøbenhavn, henstillede han, om der ikke kunde træffes en Overenskomst med de forstlige Myndigheder over Sorø Akademis Skove, saaledes, at Botanisk Have lidt efter lidt, som den kunde indspare Penge, leverede Exemplarer af de Naaletræer eller Løvtræer, som ønskedes kultiverede, og at Forstvæsenet sørgede for deres Indplantning i Skovene paa hensigtsmæssig Plads og varetog deres Røgt. Ministeriet svarede under 15de Februar, at det havde brevvet med Overinspektøren for Akademiets Skove, Kammerherre, Dr. P. E. Müller, og denne havde udtalt, at Akademiets Skovvæsen gjerne vilde bistaa Botanisk Have i den ønskede Retning, hvorfor Ministeriet anmodede Havens Direktør om at sætte sig i Forbindelse med Kammerherre Müller. Da heller ikke Konsistorium havde noget mod bemeldte Ordning at erindre, indleddes de nærmere Forhandlinger, der medførte Besøg paa Stedet af Direktøren sammen med Kammerherre Müller og Skovrider Amnitzbøll, ligesom ogsaa af Gartner Friedrichsen og Haveassistent Raunkjær. Den nærmere Overenskomst afsluttedes da af Ministeriet med Forstvæsenet i Begyndelsen af 1901. I Løbet af Aaret 1900 anskaffedes en Del Planter dels fra Orleans (Handelsgartner Barbier et Co), der foreløbig fik Plads i Haven; senere indkøbtes ogsaa et større Antal fra Gartner D. T. Poulsen. De ere alle tilligemed en Del ældre Exemplarer fra Havens Planteskole efterhaanden blevne flyttede til Sorø. Her er der af Forstvæsenet til en Begyndelse anvist Haven en Planteskole i Feldskov, hvor de unge Planter efterhaanden kunne udplantes, indtil de ere brugelige til at plantes i Skoven. I Planteskolen her i Haven er der nemlig kun Plads til et mindre Antal Træer og Buske, naar de skulle blive her, indtil de ere store nok til at kunne plantes paa Blivestedet. Der er iaar i Feldskov udplantet c. 130 Arter i c. 300 Exemplarer af løvfældende Træer og Buske, og ca. 60 Arter og Afarter i ca. 500 Exemplarer af Naaletræer.

3) *Væxthusene.* Planternes Renholdelse, Omplantning, Formering m. m. er udført som sædvanlig. Af Planter, der dyrkes i Ballier, ere *Brahea calcarata* omplantet i en firkantet Kasse med Jernstel, *Todea barbara* i en firkantet Trækasse og 17 andre i Ballier. Alle Glastagene paa Væxthusene ere eftersete og kittede. Paa Varmeapparatet ere Hanerne sløbne, Rør og

Pakninger eftersete og fornyede, hvor det var nødvendigt. Af Damprørene fornyedes det til Nr. 6 (Aq.) ved Indgangen med 17', det mellem Nr. 8 (F) og Nr. 14 (H) med 26', i Nr. 14 med 12', det fra Nr. 4 (B) til Nr. 6 med 88' og Vandrøret sammesteds med 22', det til Snedkerværkstedet med 10', i Nr. 1 (E) med 6', i Nr. 5 (D) med 5'; Returrøret fra Nr. 10 (G) til Kjederne med 44'. Paa Dampmaskinen repareredes Cylinderen og Stemplet, og paa Kjedel Nr. 3 en mindre Lækkage. 25 Ristestænger til Kjederne fornyedes. Det gamle Dampfordelingsrør i Fyrkjælderens borttoges, et nyt større indlagdes, alle Haner og Forbindelser med Kjederne og Varmrørene, ligesom de enkelte Kjedlers Forbindelser og Haner med Dampumpen, Føderne og Forvarmeren samledes dermed og fornyedes.

4) Bygningerne. Det aarlige Eftersyn paa Tag og Fag er udført som sædvanlig. Gaarden ved Portnerboligen er brølagt, da den var undermineret af Rotter; Plankeværket omkring den blev fornyet og malet; Brandstigen og Brandhagen ere fornyede. I Fyrkjælderens og i Snedkerværkstedet repareredes og hvidtedes Murene. Hoveddøren paa Laboratoriet er afsleben og lakeret; Varmeapparatet er eftersat og repareret.

Forat hindre Hundene i at krybe gennem Stakittet og gjøre Fortræd i Haven, er i hele Gothersgade samt et Stykke i Østerfarimagsgade og i Østervoldgade sat en 22" høj Række Jernstænger mellem de lange. Granitsøjlerne ved Indgangsporte og Laager ere vaskede, og Porte og Laager reparerede.

En Brandallarm lagdes fra Gothersgade ind til Museet og opsattes ved den bagerste Indgangsdør.

I Museet er af Recks Opvarmningskompagni indlagt et Varmtvandsvarmeapparat, hvorfor alle de gamle Kakkelovne borttoges. Varmekjæden opstilledes i den tidligere Brændselskjælder, hvorfra den er bleven adskilt ved et muret Skillerum. Paa Grund af Borttagning af Kakkelovne og de for Varmerørene nødvendige Gjennembrydninger af Lofter og Vægge, Flytning af Skabe m. m. maatte der foretages Reparationer i alle Værelser. Værelserne Nr. 2, 5, 6 og 11, der vare særlig medtagne, bleve oliemalede, Lofterne hvidtede og Gulvene ferniserede.

5. Frø- og Plantebytning. Fra 59 botaniske Haver og 20 Privatmænd er modtaget 1689 Portioner Frø, hvoraf de, der kunde bestemmes efter Frøet, ere udsaaede under bestemt Navn. Af de øvrige ere 803 Arter udsaaede under det modtagne Navn.

Der er modtaget 224 Arter levende Planter (deriblandt en Del Knolde og Stiklinger blandt Frøet) fra 22 private Gartnere og Havevenner. Blandt Giverne vare: Dr. Arnoldi (Moskou); Apotheker Baagøe (Næstved); Vexelmægler Bartholdi, en Samling af 74 Arter Orchideer fra Rio Janeiro; Handelsgartner Brandt (Ordrup); Gartner Christensen (Tølløse); Grosserer Erichsen; Ingeniør A. Friedrichsen (Pará); Professor Golenkin (Moskou); Gartner O. Hansen (St. Croix); Etatsraadinde Heimann; Grosserer Herskind; Handelsgartner Hjorth (Hellerup); Fru F. Hostrup-Schultz (Kallundborg); Blikkenslager Jacobsen; Gartner A. Lange (Botanisk Have i Berlin); Gartner Larsen (Aalholm); Undergartner Madsen; Fru Møllmann; Gartner Olsen (Haveselskabet); Gartner Pedersen (Chicago); Gartnerelev M. Rasmussen;

Handelsgartner Ravens (Odense); Professor Sargent (Havarden University U. S. A.); Gartner Stenberg; Direktør Ulriksen (Alnarp).

Fra Haven er afgivet 5557 Portioner Frø til 84 botaniske Haver, 24 Landbrugsskoler, Seminarier, Gartnere og Studerende. Af Planter er afgivet 226 Exemplarer og 8 Arter Stiklinger til 18 Skoler, Gartnere og Havevenner.

Foruden til Universitetslærernes Forelæsninger og Examinering samt til den polytekniske og farmaceutiske Lærestalts Undervisning i Botanik er der af afskaarne Planter til Undervisning afgivet 931 Portioner til 66 Skoler, 12 Kursus og Manuduktører. Til Skolelærerexaminerne ude i Landet ere 23 Portioner afgivne.

6. Personalet. Medhjælper Holm afgik den 31te Marts; i hans Sted antoges Havebrugskandidat C. Bohn som yngste Medhjælper. Den 16de November døde efter længere Tids Sygdom en af Havens gamle, tro og flinke Arbejdere, Rasmus Wenzel; han havde været i Havens Tjeneste fra 15de April 1874. Med Undtagelse af begge Undergartnerne erholdt Havens Funktionærer og Arbejderne fra 1ste April et maanedlig Dyrtidstillæg.

7. Forsøgshaven og Forsøgshuset have været benyttede af Mag. sc. O. Paulsen og Mag. sc. Raunkiær.

8. Adgangskort ere udstedte til 29 Manuduktører og Studerende til dels med Adgang til Væxthuse, Stenhøje og Mose. Til Skoler er udstedt 9 Kort foruden de Skoler, der kun besøge Haven enkelte Gange, eller til dem, hvor Læreren læser med Børnene i Haven. Til at male i Haven og Væxthusene er udstedt 27 Kort. Af Betalingskort er intet solgt; derimod gaves uden Betaling Familiekort Nr. 39 til en Familie fra Brasilien, der opholder sig her i Byen iaar, og som har givet Haven store Gaver af Planter. Adgangskort til Haven ere af Bibliothekaren udstedte til 7 Botanikere og Amatører, 28 Lærere og Manuduktører, 18 Studd. mag., 131 Studd. med., 75 Studd. pharm., 2 Studd. polyt., 39 Lærerinder, 26 Seminarieelever, 4 Landbohøjskoleelever, 3 Privatister, 13 Haveelskere, 21 Lærerindeelever, samt en Del af Kultusministeriets og Universitetets Embedsmænd.

9. Plantebestemmelsesarbejdet i 1901. I det forløbne Aar er der foretaget ca. 300 Plantebestemmelser ved Mag. sc. C. Raunkiær, dels af Planter fra Væxthusene, dels af Frilandsplanter. Dansk Kvarter er revideret fire Gange, Studiekvarteret og biologisk Kvarter to Gange, Stenhøjene ved Dansk Kvarter, et- og to-aarigt Kvarter én Gang; desuden er Flertallet af de perenne Grupper eftersat. Ifjor blev der rekvireret Frø af de i de forskjellige botaniske Haver dyrkede Pelargonium-Arter; største Parten af den derved tilvejebragte Samling af Pelargonier blomstrede i afvigte Sommer, og Planterne bleve bestemte; men der opnaaedes ikke paa denne Maade nogen videre Forøgelse af Havens Bestand af denne Slægt, thi de allerfleste Exemplarer viste sig at tilhøre en eneste Art, *P. vitifolium*, som var modtaget under 18 forskjellige Navne. I Vintermaanederne er Registreringen af Planteafbildninger fortsat.

*B. Museet (Inspektør C. H. Ostenfeld.)*1. *Udførte Bestemmelses- og Konservator-Arbejder.*

a. Herbarierne.

Følgende Bestemmelsesarbejder ere udførte: Professor Warming har bestemt nogle Burmanniaceer og Podostemaceer. Inspektør Ostenfeld har revideret Bestemmelserne af Dansk Herbariums Amygdalaceæ, Aristolochiaceæ, Betulaceæ, Callitrichaceæ, Caryophyllaceæ, Cistaceæ, Fagaceæ og Slægten *Euphrasia*, bestemt en Del islandske, grønlandske og spitsbergenske *Fanerogamer*, centralasiatiske *Ranunculaceæ*, Generalherbariets *Monotropaceæ*, Havfanerogamer fra andre Museer, samt en stor Del danske og norske *Fanerogamer* af nyere Indsamlinger. Assistent, Mag. sc. Børgesen har bestemt Alger af Lyngbye's og Rostrup's Færø-Samlinger, foruden en Del spredte Bestemmelser i Generalherbariet, og sine egne Samlinger af Alger fra Færøerne. Mag. sc. Ove Paulsen har bestemt danske *Atriplices*, centralasiatiske *Polygonaceæ*, *Scrophulariaceæ*, *Solanaceæ*, *Onagrariaceæ*, *Violaceæ* o. fl. samt *Fagaceæ* fra Siam. Lektor, Dr. E. Rostrup har bestemt Svampe fra Siam og betydelige Samlinger af islandske og grønlandske Svampe, Sognepræst J. Deichman Branth arktiske Likener, Apothekbestyrer C. Jensen arktiske Mosser og Cand. polyt. E. Østrup færøiske og danske *Diatomeer*. Dr. phil. F. Kølpin Ravn har bestemt *Loranthaceer* fra Siam og revideret Museets *Loranthaceer* fra den østlige Halvkugle. Mag. sc. C. Kruuse har bestemt Amdrup-Expeditionens østgrønlandske Blomsterplanter, Mag. sc. H. Jónsson islandske Havalger, Mag. sc. Johs. Schmidt nogle af sine Siamplanter og Mag. sc. M. P. Porsild sine vestgrønlandske *Fanerogamer* og paabegyndt Bestemmelsen af sine Mosser. Cand. mag. M. Vahl har bestemt sine Samlinger fra Madeira. Endvidere have følgende udenlandske Botanikere foretaget eller revideret Bestemmelser i Herbarierne: M. de Coincy (Courtoiseau près Triguères) Slægten *Echium*, Dr. Fedtschenko (St. Pétersbourg) Slægten *Hedysarum*, Professor Foucaud (Rochefort-sur-mer) Slægten *Spergularia*, Konservator Foslie (Trondhjem) nogle *Corallinaceæ*, Distriktslæge J. Hagen (Opdal, Norge) Mosser fra Finmarken, Dr. H. Hallier (Hamburg) nogle *Apocynaceæ* og *Convolvulaceæ*, Dr. G. O. Malme (Stockholm) Slægterne *Oxypetalum* og *Pterocaulon*, Professor Niedenzu (Braunsberg) *Malpighiaceé*-Slægterne *Banisteria*, *Bunchosia*, *Malpighia* og *Stigmatophyllum*, Dr. P. A. Rydberg (New York Botanical Garden) arktiske *Potentiller*, Dr. O. E. Schultz (Berlin) *Cardamine occulta* Hornem., Dr. A. Zahlbruckner (Wien) nogle *Lobeliaceer*. Hertil kan føjes, at af Ove Paulsens centralasiatiske Samlinger have udenlandske Botanikere bestemt følgende Familier eller Slægter: *Caryophyllaceæ* (H. Winkler, Breslau), *Convolvulaceæ* (H. Hallier, Hamburg), *Cyperaceæ* (C. B. Clarke, Kew) og *Potentilla* (H. Siegfried, Winterthur), og af Johs. Schmidts Siam-Samlinger følgende: *Araceæ* (A. Engler, Berlin), *Convolvulaceæ* (H. Hallier, Hamburg), Ferskvandsalger (W. & G. West, Bradford, og Gomont, Paris), Halvalger (Reinhold, Itzehoe, og Gomont, Paris), *Ficus* (Warburg, Berlin), *Hepaticæ* (Stephani, Leipzig), *Rubiaceæ* og *Scitamineæ* (K. Schumann, Berlin) og *Selaginella* (G. Hieronymus, Berlin).

Konservatorarbejder: 1) Dansk Herbarium: Begyndelsen af Choripetalæ er bragt i endelig Orden; Interkalation af en betydelig Mængde nyt Materiale foretaget. 2) Arktisk Herbarium: Opklæbning af Vanhöffens store Samling fra Grønland, af en Samling fra Spitsbergen (Th. Wulff) og noget af M. P. Porsilds Samling fra Grønland. Mosserne ere delvis ordnede, og en stor Mængde Materiale er interkaleret ved Mag. se. Porsild. Professor Grønlund havde tilbudt at arbejde i Museets Tjeneste for at faa sin efter hans Afgang fra Skolevæsenet rigelige Fritid udfyldt og havde paabegyndt Ordningen af Likenerne; da denne afbrødes ved hans Død, blev det optaget af Cand. pharm. J. Hartz og Mag. se. C. Christensen. Ordningen af Færøernes Alger er paabegyndt. 3) Generalherbariet: Interkalation af nyt Materiale, Opklæbning af en Del af Siamsamlingerne. I Algeherbariet er Ordningen af Chlorophyceæ afsluttet og af Rhodophyceæ paabegyndt. Der er ialt opklæbet Planter paa 9765 Ark.

b. Tørsamlingen.

Hele Tørsamlingen er bragt i Orden af Mag. se. Ove Paulsen. Interkalation af nyt Materiale.

c. Spritsamlingen.

En stor Del af Magazinsamlingen har faaet andre Glas; de arktiske Samlinger ere bragte i foreløbig Orden, specielt de betydelige Mængder af Glas med Ferskvandsalger.

2. Benyttelse af Museets Samlinger.

Følgende udenlandske Botanikere have laant af Museets Samlinger: Briquet (Génève), de Coincy (Triguères), James Britten (British Museum), C. B. Clarke (Kew), A. Engler (Berlin), Fedtschenko (St. Pétersbourg), J. Freyn (Smickow bei Prag), Foslie (Trondhjem), Hagen (Opdal, Norge), H. Hallier (Hamburg), Hofmann (Berlin), Kusnezoff (Jurjeb), Lipsky (St. Pétersbourg), Hackel (St. Pölten), Heimerl (Wien), Hieronymus (Berlin), G. O. Malme (Stockholm), G. Massee (Kew), C. Mez (Halle a. S.), Niedenzu (Braunsberg), Rydberg (New York), Reinbold (Itzehoe), Schiffner (Prag), K. Schumann (Berlin), O. E. Schulz (Berlin), H. Siegfried (Wintherthur), Stephani (Leipzig), Skottsberg (Stockholm), Svedelius (Stockholm), Van Tieghem (Paris), Wainio (Helsingfors), Warburg (Berlin), West (Bradford), Winkler (Breslau), Wittrock (Stockholm), Zahlbruckner (Wien). Endvidere har der fundet Udlaan Sted til 8 indenlandske Botanikere, foruden at Museet har havt ca. 850 Studiebesøg af 20 Personer, deri ikke medregnet Direktøren og Havens og Museets Funktionærer. Følgende Udlændinge have besøgt Museet: Joh. Erikson (Karlskrona), Th. Wulff (Lund), Farlow (Cambridge, Mass.), P. A. Rydberg (New York), Kaarin Francke (Finland), H. Hennings (Berlin), H. H. Gran (Bergen), Theo. Holm (Washington), N. Wille (Kristiania).

3. Udsendelse af Dubletter fra Museet.

Det ifjor udarbejdede Dubletkatalog har været udsendt til forskellige udenlandske Museer, med hvilke vort Museum staar i Forbindelse, og ifølge de modtagne Ønskelister har man afsendt følgende Antal: 918 Expl. til Jardin Impérial de Botanique i St. Pétersbourg, 415 Expl. til k. k. Natur-

historisches Hofmuseum i Wien, 405 Expl. til Museet ved det k. k. Universitet i Wien, 589 Expl. til Museet ved Académie Impériale des Sciences i St. Pétersbourg og 1440 til New York Botanical Garden. Endvidere er der af Museets Dubletter af Ostenfeld og Hartz's Færø-Karplanter udsendte: 170 Expl. til Riksmuseet i Stockholm, 162 til Kew Herbarium, 117 til Royal Botanic Gardens i Edinburgh, 91 til Mr. A. Bennett (Croydon), 139 til Mr. W. H. Beeby (Thames, Ditton), 48 til F. Townsend (Haslemere), 50 til Museet ved det k. k. Universitet i Wien, 58 til Berliner Museet, 39 til Museet i Helsingfors, og 24 til Museet i Lund. Af andre Dubletter er der sendt 149 Expl. til Lunds Botaniske Bytteforening, 174 til J. Dörfler (Wiener Botanischer Tauschverein) og 327 til Kjøbenhavns Botaniske Forening, endvidere 77 Expl. af arktiske Græsser til U. S. Depart. of Agriculture (Division of Agrostology) og 100 arktiske og danske Mosser til Mr. Naylor Beckett (Christchurch, New Zealand), desuden mindre Sendinger til følgende: Polyteknisk Lærestalts Samling, Bibliothekar Børgesen, Major a. D. Reinbold (Itzehoe), Professor, Dr. P. Ascherson (Berlin), Berliner Museet, Museet i Helsingfors, Kew Herbarium, H. Fisher (Knaresborough), Professor Radlkofer (München), Museet i Kristiania, Cand. pharm. C. A. Hansen (Steins Laboratorium). Ialt er der udsendt 5697 Herbarie-Exemplarer. Af Spritsamlingen er der afgivet Blade af Mangroveplanter til Professor Areschoug i Lund og 9 Glas med Myricaceer til Mlle. Isabella Bonfa i Bologna.

4. Museets Forøgelser.

Af Museets Forøgelser kunne særlig fremhæves de store Samlinger fra Karajakfjorden i Nord-Grønland, som Dr. E. Vanhöffen og Dr. Abromeit have skænket paa det tyske Gesellschaft für Erdkunde's Vegne; det smukt præparerede, værdifulde Exsiccaværk »Herbarium Florae Rossicae« Fasc. V—XVIII, skænket af Académie Impériale des Sciences de St. Petersbourg; afdøde Professor Grønlunds betydelige Samling af skandinaviske og islandske Fane-rogammer og Mosser; de paa den østgrønlandske Amdrup-Expedition i 1900 af N. Hartz og C. Kruuse gjorde Indsamlinger; islandske Svampe og Likener, samlede af O. Davidsson og St. Stefánsson; en Samling (227 Expl.) Planter fra Spitsbergen, tilvejebragt af Dr. Th. Wulff i Lund; en stor Mossamling fra Bornholm, skænket af nylig afdøde Lærer Bergstedt; en Del arktiske Planter (samlede af M. P. Porsild) fra Kommissionen for Grønlands geologiske Undersøgelse; arktiske Likener fra Dr. E. Rostrup; arktiske Mosser fra Riksmuseets botanisk-paleontologiske Afdeling; en Del af Schmidts Siamsamling; Ny-zeelandske Mosser fra M. Naylor Beckett i Christchurch; betydelige Samlinger af danske Planter fra Otto Møller, Ostenfeld og Ove Paulsen, samt mellemeuropæiske og skandinaviske fra Ostenfeld; en interessant biologisk Samling særlig af Myreplanter fra Cand. mag. Hj. Jensen paa Java; et mægtigt Exemplar af *Dracæna Draco* fra Etatsraadinde Lotze i Odense. Endvidere er modtaget Gaver fra: Dr. Arnold (München), de botaniske Haver og Museer i Montpellier, Kristiania og Calcutta, Pastor J. Deichmann Branth, Bibliothekar Børgesen, Hr. Niels Christensen (Viborg), Dr. Johan Erikson (Karlskrona), Professor Farlow (Cambridge, Mass.), Professor Hannover, Cand. pharm. J. Hartz, Rentier Heydrich (Wiesbaden),

Etatsraadinde Heymann, Forstkandidat Gustav Hoff-Hansen, Konsul H. Krebs, Stud. mag. R. Hørring, Mag. sc. A. Mentz, Stud. mag. M. L. Mortensen, Mag. sc. A. C. Johansen, Mag. sc. Helgi Jónsson, Stud. mag. Ejnar Larsen, Cand. jur. Chr. Lundbye, Lunds Botaniske Forening, Dr. Hj. Møller (Stockholm), Cand. med. Otto Møller, Dr. S. Murbeck (Lund), Inspektør Ostensfeld, Mag. sc. Ove Paulsen, Mag. sc. M. P. Porsild, Docent, Dr. V. A. Poulsen, Lektor, Dr. E. Rostrup, Mag. sc. Johs. Schmidt, Lærer V. Schmidt (Dvergetved), Cand. pharm. A. Seedorff (Odense), Cand. mag. M. Vahl, Professor, Dr. E. Warming og Dr. C. Wesenberg Lund.

Af Exsiccatsamlinger er der foruden det fornævnte »Herbarium Florae Rossicae« skænket fra det k. k. Naturhistorisches Hofmuseum i Wien »Kryptogamae exsiccatae«, Cent. VII, og fra Botanischer Garten und Museum der k. k. Universität i Wien »Flora exsiccata Austro-Hungarica«, Cent. 33 og 34. Kjøbte ere: Kneucker, Carices exsiccatae, Lief. 8 & 9, Cyperaceae et Juncaceae exsiccatae, Lief. 2, Gramineae exsiccatae, Lief. 3—6; endvidere Collins, Holden & Setchell, Phycotheca Boreali—Americana, Fasc. XVI—XVII og Fasc. B.; K. Okamura, Algae exsiccatae Japonicae, Fasc. 1; Rabenhorst, Fungi Europaei, Lief. 42—43 og Migula, Sydow & Wahlstedt, Characeae exsiccatae, VI.

Haandbiblioteket er blevet forøget med Engler & Prantl: Natürl. Pflanzenfam., Lief. 207—212; Rabenhorst: Kryptogamenflora Deutschlands, Lief. 36—37, 75—81; Engler: Das Pflanzenreich, Heft. 4—7, og nogle mindre Ting.

5. Laan af Planter fra andre Museer.

Professor Warming har laant Podostemaceer fra Museerne i Berlin og Bruxelles fra samt L'Herbier Boissier (Genève). Inspektør Ostensfeld har laant Havfanerogamer (Halophila o. a.) fra Museerne i Berlin, Calcutta, Hamburg, Kristiania og Stockholm, endvidere Ranunculi fra Berlin og nogle arktiske Fanerogamer fra Stockholm. Mag. sc. Ove Paulsen har laant Quercus-Arter og Salsolaceae fra Berlin; Mag. sc. Helgi Jónsson islandske Havalger fra Stockholm; Mag. sc. M. P. Porsild Timmia-Arter fra Stockholm og Dr. V. A. Poulsen nogle Utriculariaceer fra München.

6. Museets Personale.

Personalet består af Mag. sc. C. H. Ostensfeld (Inspektør), Mag. sc. F. Børgesen (Assistent), Frk. Friedrichsen (Konservatrice) og Mag. sc. Ove Paulsen (Medhjælper).

C. Bibliotheket (Bibliothekar, Mag. sc. F. Børgesen.)

Bibliotheket har været aabent i 127 Dage. Læsestuen har været besøgt af 1160 Personer, og Udlaan har fundet Sted til 774 Personer, som laante 1464 Værker i 1854 Bind. Desuden har Bibliotheket daglig været benyttet af Museets og Havens Funktionærer samt til Brug ved Forelæsninger.

Bibliotheket har modtaget 102 Tidsskrifter, hvoraf 27 ere Gaver, og 284 Værker (med Fortsættelser), hvoraf 121 ere Gaver. Giverne vare: Universitetet, Det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Direktionen for Carlsbergfondet, Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, Zoologisk og

Mineralogisk Museum, Landhusholdningsselskabet, Kommissionerne for Danmarks geologiske Undersøgelse og for Grønlands Undersøgelse, Meteorologisk Institut, Carlsberg Laboratoriets Bestyrelse, Botanisk og Naturhistorisk Forening, Biologisk Selskab, Redaktionerne af Gartnertidende og af Ugeskrift for Landmænd samt af »Haven«, Alm. Dansk Gartnerforening, den kejserlige botaniske Have i St. Petersborg, Akademie der Wissenschaften i München, British Museum i London, The Wellcome chemical Research Laboratory, U. S. Department of Agriculture, Smithsonian Institution, University of Wisconsin, the Geological Survey Department Ottawa i Canada, Geological and Natural History Survey of Minnesota, Gray Herbarium Harvard University, Museo nacional i Montevideo, Museo de historia natural de Valparaiso, Direktionen for den botaniske Have paa Jamaica, Superintendent af Government Printing, India, Dr. F. Arnold, Dr. W. Arnoldi, Undergartner Becker, Dr. C. Brick, Pastor Deichmann Branth, Mag. sc. F. Børgesen, afdøde Professor Grønlund (der i sit og Hustrues Testamente havde tilladt Botanisk Have at udtage af hans Bogsamling saa mange Bøger, den maatte ønske), Dr. Hallier, Lektor Carl Hansen, Redaktør Helweg, Hr. Th. Holm (Brookland ved Washington), Apotheker C. Jensen, Mag. sc. Helgi Jónsson, Professor N. C. Kindberg, Dr. F. W. Klatt, Dr. Ant. Magnin, Havebrugskandidat A. Madsen, Mag. sc. A. Mentz, Professor F. Niedenzu, Direktør St. Nyeland, Inspektør Ostenfeld, Mag. sc. Ove Paulsen, Dr. O. G. Petersen, Professor C. V. Prytz, Mag. sc. C. Raunkiær, Dr. F. Kølpin Ravn, Dr. E. Rostrup, Dr. L. Kolderup Rosenvinge, Professor Ch. Sargent, Professor R. Sadebeck, Brygger Schiøtzs Arvinger, Hr. R. Schoeder, Mag. sc. Johs. Schmidt, Hr. Stefán Stefánsson, Dr. K. I. V. Steenstrup, Dr. A. Voigt, Professor Eug. Warming, Mag. sc. Fr. Weis, Cand. polyt. E. Østrup. 132 Bøger ere indbundne eller stift hæftede, 65 i Kartonomslog. Dr. Thoroddsens Islandkort, skænket af Professor Warming, er blevet oplæbet og ophængt i Forstuen. Avisudklipsamlingen, paa forskjellig Maade vedrørende Botanik og Botanisk Have, er bragt i foreløbig Orden af Bibliothekaren.

Portrætsamlingen er bleven forøget med 11 Billeder, af hvilke 2 ere skænkede af Dr. E. Rostrup, 2 af Botanisk Forening, 2 af Havebrugskandidat Andr. Madsen, 3 af Professor Eug. Warming, 1 af Fotograf Riise og 1 af Mag. sc. F. Børgesen. Den ikke i Ramme værende Del af Portrætsamlingen er bleven opsat paa Karton og af Bibliothekaren ordnet i Bogstavorden i 3 Mapper efter Størrelsen. Til Arkivet forærede Stud. mag. Hutzen Pedersen en Auto-Biografi af J. F. Schouw.

Katalogskrivningsarbejderne fortsattes foruden af Bibliothekaren af Mag. sc. Morten Porsild. Denne har skrevet Sedler til og fuldført Katalogiseringen af danske Skolebøger og Forfattere før Linné. Til Afdelingerne Spanien og Portugals Flora og Vegetation, Sweiz's do. og Tysklands do. samt til *Miscellanea botanica descriptiva*, Pathologi og Teratologi, Palæontologi og Geologi forefandt Sedler til de fleste Værker; Sedler til de øvrige skreves og Katalogiseringen af alle disse Afdelinger fuldførtes. Til Afdelingerne Plantegeografi, Geografi i Almindelighed, Afrikas og Asiens Topografi skreves Sedler og fuldførtes Katalogiseringen. Endvidere har Mag. sc. Porsild ordnet og katalogiseret Bibliothekets Dubletter; Flora Danica

Tavlerne til 4 Bind Bryophyta ere ordnede til Indbinding og Inddelingsstykkerne til Folianterne ere bragte i Orden. Mag. sc. Porsild vikarierede 4 Dage under Bibliothekarens Sygdom.

Samlingen af Plantefotografier og fotografiske Vegetationsbilleder er bleven forøget ved Gaver af Professor C. V. Prytz, Professor, Dr. E. Stahl i Jena, Geografisk Selskab (Lysbilleder), Dr. Grönwald, Mag. sc. F. Børgesen, Dr. Arnoldi i Moskwa, Professor Chodat i Genève og Professor Eug. Warming.

D. *Benyttelse af Museets og Laboratoriets Lokaler.*

Herom gjælder i Almindelighed det samme som ifjor. Mag. sc. Raunkjær har benyttet Lokaler og Samlinger til den botaniske Undervisning paa Statens etaarige Lærerkursus, og Dr. H. A. Nielsen samt Docent S. Rützou (ligesom i de senere Aar) til Undervisning paa det maanedlige Sommerkursus. Da Cand. mag. Repstock blev Assistent ved det plantefysiologiske Laboratorium, flyttede han ind paa Assistentværelset i Stedet for den afgaaende Assistent, Cand. pharm. J. Hartz. Det botaniske Auditorium benyttedes af Dr. V. Madsen til en geologisk Forelæsning i Folkeuniversitetsforeningen, og naturhistorisk Forening har, ligesom i de senere Aar, benyttet det til sine populære Forelæsninger.

Den botaniske Tegneundervisning for det Bülowiske Legat, under Ledelse af Kobberstikker C. Thornam, benyttedes i Foraarshalvaaret 1901 af 3 Studerende, i Efteraarshalvaaret af 7.

E. *Videnskabelige Publikationer.*

Professor Warming har med Benyttelse af Havens og laante Samlinger publiceret 6te Afhandling om Familien Podostemaceæ (D. Vid. Selsk. Skrifter) og en Afhandling om Burmanniaceæ (D. Vid. Selsk. Oversigt). I Botanisk Tidsskrift har Mag. sc. H. Jónsson offentliggjort The Marine Algae of Island, I. Rhodophyceæ, og Mag. sc. Johs. Schmidt fortsat Publikationen af sine Siam-Samlinger. I Vidensk. Medd. fra Naturh. Forening har H. Winkler (Breslau) publiceret en Afhandling om centralasiatiske Caryophyllaceæ, samlede af Ove Paulsen, og Magg. sc. Johs. Schmidt og C. H. Ostenfeld Undersøgelser over Plankton. Et større Arbejde er blevet paabegyndt paa Grundlag af Museets Samlinger: Botany of the Færøes (Part I), i hvilket findes Bidrag af Eug. Warming, C. H. Ostenfeld, C. Jensen, F. Børgesen, E. Østrup, E. Rostrup, J. Deichmann Branth.

F. *Anden videnskabelig Virksomhed, knyttet til Haven og dens Funktionærer.*

Biologisk Sommerkursus for naturhistoriske Studerende holdtes i 1901 i Nykjøbing-Mors. Det første Kursus, som var rent botanisk, varede fra den 17de Juni til den 6te Juli og lededes de første 2 Uger af Dr. Kolderup Rosenvinge, den sidste Uge af Museumsinspektør Ostenfeld (Plankton). Der gjordes daglig mindre Baadture i Fjorden, medens en længere Ekspedition med Landbrugsministeriets Tilladelse foretoges med Fiskerikontrol dampen

»Havørnen«. Deltagerne vare Studd. mag. V. R. Møller, Nørregaard, Struberg, C. C. Sørensen og L. Sørensen.

Botaniske Eckursioner med Studerende. Foruden de sædvanlige mindre foretoges under Ledelse af Professor Warming en større, hvortil var bevilget Statsunderstøttelse, til Bornholm i Dagene 11te til 16de Juli inkl. Det samlede Antal Deltagere var 16, blandt hvilke Pastor Deichmann Branth og Apotheker C. Jensen, der ydede Hjælp i Henseende til Bestemmelsen af de forefundne Likener og Mosser. Fra Rønne gik Rejsen over Hammershus, Gudhjem, Nexø og Aakirkeby, paa hvilke Steder der overnattedes, tilbage til Rønne, og paa følgende Punkter foruden de nævnte gjordes Ophold og kortere eller længere Ture for botaniske eller geologiske Studier. Blykøbbe Plantage, Bagaa Teglværk, Jons Kapel, Ringebakkerne og Vang, Dyndalen, Rø Plantage, Randklevskaaret, Paradisbakkerne, Strandmarken og Almindingen.

3. Det zoologiske Museum i 1901.

Første Afdeling.

(Professor, Dr. Hector Jungersen.)

I. Bestyreren har: 1) bestemt de indkomne Batrachier, Krokodiler og Skildpadder og 2) afsluttet Gjennemgangen af Batrachierne i den Lundske palæontologiske Samling samt gennemgaaet og bestemt denne Samlings Krybdyr- og Fiskelevninger; af de lavere Hvirveldyr fra Brasiliens Knoglehuler, hvilke alle hidtil have henstaaet urørte, staar der nu kun Slangerne tilbage, som foreløbig gennemgaaede, idet en sikker Bestemmelse af Levningerne her har vist sig overmaade vanskelig.

Viceinspektør Winge har: 1) ført Afdelingens Dagbøger; 2) fortsat og i Hovedsagen fuldført Gjennemgangen af Jap. Steenstrups Samlinger af (hidtil ubestemte) Knogler fra Stenalderens Kjøkkenmøddinger, fra Mosefund og fra Aflejringer af andre Slags, og fortsat Sammenføjningen af de Samlinger af jordfundne Knogler, der hidtil have været knyttede til Museets 2den Afdeling (Indholdet af Skufferne under Skuebordene i Værelse Nr. 16, af Skabene i det sydlige og vestlige Galleri i Mellemetagen og af Loftværelset Nr. 47), med dem, der have tilhørt 1ste Afdeling; 3) bestemt en stor Samling Knogler fra Jernalders-Bopladsen paa Sejerø, modtagen foregaaende Aar. Offentliggjort er Aarsberetningen om danske Fugle i 1900, i Vidensk. Medd. Naturhist. Foren. for 1901. Fuldført i Haandskrift er en Afhandling om Grønlands Pattedyr, til »Fauna Groenlandica.«

Cand. mag. Ad. Jensen har: 1) bestemt de indkomne Samlinger af Fiske og Slanger; 2) fortsat Revisionen af den grønlandske Fiskesamling. Offentliggjort er: »Ichthyologiske Studier« (Vidensk. Medd. Naturhist. Foren. for 1901), hovedsagelig grundede paa Afdelingens Materiale.

II. Afdelingen har modtaget en Samling Fugle fra Island, hjembragte af Stud. mag. R. Hørring fra »Diana«s Togt, dels som Skind, dels i Spiritus, voxne og Unger, ialt 70 Numre; ligeledes en Samling Fiske fra Island, af 22 Arter — deriblandt *Centrophorus squamosus* og *calceus* —, og Færøerne, af 10 Arter. Fra Zoologisk Have følgende i Haven døde Dyr: 24 Patte-

dyr: *Ursus arctus* pull., *Cervus virginianus*, *Midas rosalia*, *Hystrix cristata*, *Macacus nemestrinus* pull., *Ateles ater*, *Myopotamus castoroides*, *Petrogale penicillata*, *Cercocebus congieus?*, *Arctomys marmotta*, *Gazella dorcas*, *Cebus* sp., *Macacus cynomolgus*, *Cynocephalus babuin*, *Sciurus aberti?*, *Sciurus prevostii*, *Sciurus locria?*, *Paradoxurus musanga*, *Semnopithecus entellus* 2 Stkr., *Canis lagopus*, *Petrogale xanthopus*, *Macacus ecaudatus*, *Lagostomus trichodactylus*. 21 Fugle: *Speotyto cunicularia*, *Anas spinicauda*, *Corvus monedula* var. *alba*, *Lamprotornis ænea*, *Rhynchotus rufescens*, *Pavo cristatus* var. *alba*, *Buteo borealis*, *Rhea americana*, *Fratercula arctica*, *Ortyx virginianus*, *Bolborhynchus monachus*, *Upupa epops*, *Spermophila collaria*, *Excalfactoria chinensis*, *Fregilus graculus*, *Pernis apivorus*, *Falco sparverius*, *Cygnus atratus*, *Antracoceros malabaricus*, *Acridotheres tristis*, *Paroaria cucullata*. 12 Krybdyr: *Torpidonotus ordinatus*, *Malacoclemmys terrapin*, *Chrysemys scripta*, *Chelonia imbricata*, *Varanus salvator* 4 Stkr., *Psammosaurius griseus*, *Alligator mississippiensis*, *Bitis nasicornis*, *Chelone midas*. Fra Museets 2den Afdeling er overført en større Samling jordfundne Knogler af Pattedyr fra forskellige Findesteder i Evropa og 62 Hovedskaller af Hovdyr fra Nutiden, mest Husdyr. Af de Fugle, der ere indsendte fra Fyrene, ere 75 benyttede paa Museet.

Gaver ere modtagne fra: Oberstinde Thestrup (9 Fugle døde i Bur), Maler G. Rode (Rede af *Cannabina linota*), Cand. mag. P. Krarup (nogle Knogler af *Megatheriider* og af en *Toxodontide*, to Krybdyr og en Frø i *Spiritus*, alt fra Paraguay), Kandidat Knud Andersen (en udstoppet *Ardetta minuta*, fra Sæby 1865), Cand. mag. A. C. Johansen (to Fiske fra Island, nogle jordfundne Underkæber af Hunde fra London), Cand. mag. Ad. Jensen (Lax og Ørred i *Spiritus*, en Samling Svælgben af Karpefiske og Plovskjærben af Lax og Ørred), Hr. Hauschild (12 Krybdyr, blandt dem to Arter nye for Museet, og 20 Fugle, mest i *Spiritus*, fra Victoria, Australien, og Skeletter af *Echidna* og *Peromeles*), Kassekontrolør Bangert (en Samling Fugle-Æg af 41 Arter, tildels sjældne), Maler J. Larsen (en *Larus minutus* fra Kjerteminde), The Joint Committee of the Royal Society and the British Association for the Zoological Exploration of the Sandwich Islands, gennem Professor A. Newton (6 Skind af sjældne Fugle fra Sandwich Øerne), Kolonibestyrer Brummerstedt (4 grønlandske Fiske), Dr. phil. Th. Mortensen (9 danske Fiske), Hr. Schnitger (11 Papegøjer, mest af forskellig Art, døde i Bur, og Stykke af en Moa-Knogle), Godsejer Bech (en Kindtand af Mammut fra en Grusgrav ved Greve), Kolonibestyrer Johan Petersen (6 Fugle-Skind fra Angmagsalik, deriblandt en Art ny for Grønland), Cand. mag. Hartz (Stykke af Elsdyr-Kjæbe fra arktisk Ler ved Allerød), Hr. Sigmund Müller (en *Gallinula chloropus*), Inspektør Valentiner (Krop af Ellekrage fra Gjæddesdal), Hr. W. Fechtenburg (et stort Skind med Kranie af *Crocodylus intermedius*), Konservator Hamburger (10 Unger af *Sorex vulgaris*), Distriktslæge Thorsteinn Jónsson (*Himantolophus reinhardtii* og *Onos cimbrius* fra Vestmanna-Øerne), Kjøbmand O. Lund (to *Callionymus lyra*), Dr. phil. Wesenberg Lund (*Leuciscus idus* fra Arre Sø, en *Arvicola agrestis* dræbt af *Lanius excubitor* og fastgjort paa en Gren), Hr. Fladberg Jensen (mosefundne Hestetænder), Kaptain Callesen (en ud-

stoppet *Varanus salvator*), Dyr læge Roar Christensen (en *Arvicola amphibius*), Hr. J. J. Winther (mosefundne Knogler fra Langeland), Hr. Cloos Lorentzen (en *Labrus mixtus* fra Nordre Røn, ny for Danmark), Læge Heide (en hvid Muldvarp), Konservator Scheel (*Sciurus vulgaris* fra Bornholm, *Circus cineraceus* fra Varde, *Pernis apivorus*), Hr. F. Opffer (en Katteskilling med dobbelt Ansigt), Statsbaneassistent R. Olsen (Krop af *Larus minutus* fra Rødby), Hr. J. O. Brandorff og Hr. S. Borch (9 Flagermus fra Koldinghus, *Vespertilio daubentonii* og *Vesperugo pipistrellus*), Lærer R. C. Mortensen (2 nyfødte Odder-Unger), Botanisk Museum (Dununge af *Uria troile*), Hr. F. A. Möller (Skind og Hovedskal af *Bos gaurus*), Mag. sc. Hutzen-Pedersen (*Rana agilis* fra Bornholm), Dr. Th. N. Krabbe (Ægge kapsler af *Raja radiata* fra Godthaab), Hr. M. Munck (en *Mullus surmuletus* fra Middelfart Sund), Vildthandler Bertelsen (*Auxis rochei* fra Skagen, ny for Danmark), Dr. E. Lönnberg (helt sort Varietet af *Tropidonotus natrix* fra Gotland), Fabrikant Bache (en *Lestris longicauda* fra Tranegilde), Hr. Michelsen (en Tand af *Orca gladiator* funden i Jorden i København), Kaptain Daniel Bruun (Knogler af en Hest fra en islandsk Grav fra Middelalderen), Hr. C. D. Brøndum (en *Surnia ulula* fra Skagen), Assistent Olsen (en *Somniosus microcephalus Albino* fra Jakobshavn), Statsgeolog Jessen (Hesteknogler fra Skjern Aa), British Museum (to Skind af *Phyllorhina caffa*), Uhrmager Ussing (Larver af *Pelobates fuscus* fra Randers), Nationalmuseet (en Del Svinekjæber fra en Grusgrav ved Bakkendrup, nogle Knogler fra en Stenalder-Kjøkkenmødding ved Hedegaard, en stor Samling Knogler fra Kjøkkenmøddingen ved Sølager), Godsejer Morton Olsen (det meste af Skelettet af en *Mesopolodon* bidens, strandet ved Høvringsholm 8de Oktober 1900, og et tilhørende Foster i Spiritus), Hr. P. Villumsen (3 *Labrus exoletus* og en *Pelamys sarda* fra Snekkersten, nye for Danmark), Fyrmester Sørensen (en afskaaren Daadyr-Tak funden i en Mose paa Vejro), Kolonibestyrer Baumann (*Podicipes auritus*, *Larus sabini* og flere Fiske fra Frederikshaab), Kaptain Howitz (en *Podicipes cristatus*), Handelsmedhjælper S. Nielsen (10 Fiske fra Angmagsalik), Strandfoged Christophersen (en *Argentina silus* fra Lønstrup), Dr. H. Deichmann (Dununger af *Haliaëtus albicilla* og *Lestris* fra Grønland, en *Phasianus colchicus* ♀ i mandlig Dragt), Kolonibestyrer Maigaard (nogle Fiske fra Christianshaab), Kolonibestyrer Poul Müller (16 Fiske fra Jakobshavn), Landbrugskandidat Benthin (en *Arvicola amphibius*), Læge Meldorf (5 Fiske fra Julianehaab), Dr. phil. Joh. Petersen (15 danske Fiske af 4 Arter), Lærer F. J. A. Larsen (en *Coronella austriaca* fra Rørvig), Lærer T. Bang (en *Somateria mollissima* Han med svagt »sort V« paa Struben), Dr. O. Helms (7 Fugle-Skind, de fleste af sjældnere Arter fra Grønland, en ny for Landet), Dr. phil. Meinert (en udstoppet *Muscardinus avellanarius* fra Fyen), Lærer M. J. Mathiassen (en Rensdyr-Tak fra Teglværks-Lergraven ved Mullerup), Inspektør C. Ostenfeld (en Del Fiskeyngel indsamlet paa Rejser til Island og Grønland), Kolonibestyrer J. C. Joensen (Skelet af Narhval-Han).

Ved Bytte og Kjøb er tilkommet: Skelet af *Euphractus villosus*, Underkjæbe af *Pyseter macrocephalus*, 6 Skind af sjældne Paradisfugle, Skind af *Hemigale hosei*, *Phascogale cristicaudata* i Spiritus, 2 Unger af

Arvicola amphibius, 3 Mus minutus, 2 Skind af Falco gyrfalco fra Island, en Hovedskal af Erinaceus algius, en Lampris guttatus fra Aalbæk, et Skelet af Krondyr fra en Mose paa Mors, en udstoppet Muscicapa parva fra Ribe, en Elsdyr-Tak fra en Mose i Kjerte Sogn ved Assens, et Skelet af Narhval-Han.

III. Opstillet er: I Pattedyr-Samlingen: 1 udstoppet, 7 i Spiritus, 3 Skeletter, blandt dem Han og Hun af Moskusoxe, 16 Hovedskaller; i den palæontologiske Afdeling en Overarm af Xotodon fra Paraguay, Hovedskal af Elsdyr fra Skaane; i den danske forhistoriske Samling et mosefundet Skelet af Krondyr, flere Elsdyr-Hovedskaller. I Fuglesamlingen: 11 udstoppede, 8 Unger i Spiritus. Af Krybdyr: 8 Numre i Spiritus, 1 Hovedskal. Af Padder: 2 i Spiritus. Af Fiske: 5 i Spiritus, 1 Skelet, 2 Hovedskaller.

IV. Paa Museets Aabningsdage har det været besøgt af 49689 Mennesker. Af Adgangskort til Studerende, Lærere og Kunstnere er udstedt 77. Afdelingens Samlinger have desuden været benyttede af Mr. Oldfield Thomas.

Anden Afdeling.

Den om denne Afdeling af Museumsinspektør Levinsen afgivne Beretning findes under de Moltkeske Afdelinger.

Tredie Afdeling.

(Museumsinspektør, Dr. Meinert.)

I Tilslutning til forrige Aars Beretning om den Westermanske Samlings Forening med Afdelingens øvrige Samlinger, maa først fremhæves, at den i Udsigt stillede Anskaffelse af nye Skabe og Bevilgelse af Tilskud til det nødvendige Arbejdes Udførelse bevilgedes paa dette Aars Finanslov, det sidste endogsaa med 2000 Kr. aarligt i 5 Aar. Arbejdet er nu ogsaa taget fat paa med Kraft, men paa den anden Side maa det betænkes, at Finansaaret først begynder med Kalenderaarets fjerde Maaned, at Skabene først kunde leveres midt i Sommeren, og at det nødvendige forberedende Arbejde altid tager lang Tid uden fremtrædende synligt Udbytte. Dertil led ogsaa Arbejdet stort Afbræk ved Museets dygtige, mangeaarige Konservator Løvendals pludselige Død, idet en Del af det alt paabegyndte Arbejde afbrødes, ligesom det ogsaa tog nogen Tid, inden nye friske Kræfter kunde engageres. I Stedet for Konservator Løvendal vandtes Mag. sc. Søren Jensen for Afdelingen, og det er at haabe, at den i en Række af Aar maa kunne nyde godt af hans Arbejdskraft.*)

Med Hensyn til Arbejdets Udførelse og Hurtigheden af dette maa først bemærkes, at det vilde have været særdeles heldigt, om vi havde haft et større Antal end de 6 bevilgede Skabe færdige til at modtage de forenede Samlinger, hvorved adskillig Omflytten af de gamle Skabes Indhold kunde være undgaaet, ligesom ogsaa den betingede Mærkning af hvert enkelt Stykke af de mange Tusinder i Westermanns Samling tager en Del Tid. En betydelig Ulempe ved Westermanns Samling er det ogsaa, at dennes Hovedopstilling maa antages at være sket før Midten af forrige Aarhundrede, og

*) Det her udtalte Haab er desværre alt bristet, idet Mag. sc. Søren Jensen allerede den 13de Februar 1902 efter et kort Sygeleje afgik ved Døden. (Senere Anmærkning.)

at gamle Westermann derefter ved sin gennem en 30 Aar fortsatte Arbejden med samme og ved Optagelse af mange, større og mindre Sendinger efterhaanden bragte megen Forstyrrelse ind, saa at de enkelte Insekt-Familier ofte fandtes paa 2—3 Steder. Ved Sammendragningen af Samlingerne laa det nær at benytte Lejligheden til et gennemgaaende Bestemmelsesarbejde, men Umuligheden af at gennemføre et saadant indenfor en rimelig Række af Aar blev dog snart tydelig, og Maalet for Sammendragnings-Arbejdet blev derfor sat i at bringe den nye, forenede Samling i en saadan Skik, at de opstillede Dyr komme til at danne et naturligt System med rigtige Bestemmelser for Familier og større Slægter, og med det store Antal af Arter, med deres gamle Bestemmelser, indordnede under disse Afdelinger; naturligvis gjøres der mange nye Bestemmelser under Arbejdets Udførelse, men en gennemgaaende Revision er umulig under de givne Arbejdsvilkaar. En Ompræparation af de saare mange Stykker, som trænge til en saadan, vilde have været meget ønskelig, men den og det savnede Bestemmelsesarbejde kan altid opsættes til senere Tider. For en enkelt, mindre Ordens Vedkommende, nemlig Orthopterernes, er Sammenarbejdet med Bestemmelser efter den nyere Literatur og med nyttig eller nødvendig Ompræparation begyndt af Dr. H. J. Hansen, men den derved vundne Indsigt i et saadant Arbejdes Fordring af Tid alene har fuldelig godtgjort Nødvendigheden af at neddæmpe sine Fordringer for de andre Ordners Vedkommende.

De Punkter, hvorpaa der arbejdes for nærværende Tid, er særligt Billederne og Sommerfuglene, og af dem maa Sommerfuglene atter betragtes som de, hvor en Opstilling er mest paatrængende, idet Westermanns Samling efterhaanden er bleven forældet og spredt paa mange Steder, og vor gamle Samling henstod urørt eller sammenskudt fra Tyverne af, og de nyere Tillæg, som væsentligt skyldes Galathea-Expeditionen, Brødrene Otto og F. A. Møller i Sikkim, Viceguvernør Roepstorff paa Andaman-Øerne, Konsul Bennekom paa Padang ved Java og Hr. Faaborg i Clinton i Jowa, foruden forskjellige mindre Indkjøb, stode i forskjellige Magasinskuffer uden nogen Orden.

I. Insekterne.

A. Generalsamlingen. 1) Sammenstillingen, Revisionen og Opstillingen af Billefamilien Chrysomelidæ er fortsat med Kasse 11—22 (Løvendal) og af Scarabæidæ begyndt med Kasse 1—50 (Løvendal og Søren Jensen). 2) Sammenstilling og Opstilling af Sommerfuglene er fuldført for Familien Papilionidæ's (27 store Kasser) og største Delen af Familien Pieridæ's Vedkommende (15 Kasser — Afdelingens Bestyrer og Kandidat Schlick), medens den foreløbige Sammenstilling er ført langt ned gennem Danaidæ til Nymphalidæ. 3) Orthopterernes Orden er paabegyndt med Sammenarbejden af Westermanns Samling med den gamle Samling og samtidig Gjennemgang af Spritsamlingen: a) Forficulariæ ($1\frac{1}{3}$ Kasse, 17 Cylindre og 89 Tuber); b) Blattariæ (næsten 7 Kasser, 31 Cylindre og 202 Tuber i 14 Cylindre); c) Mantidæ paabegyndte. Næsten alle Imagines og en betydelig Del Larver ere bestemte til moderne Slægter, noget over Halvdelen til Art. En større Del af de tørrede Insekter ere ompræparerede og ikke faa Blattariæ ere spændte (Dr. H. J. Hansen.)

B. Den danske Samling. 1) Fortsat og fuldendt Bearbejdelsen af Bladhvepse-Slægten *Nematus* (7 Kasser). 2) Sammenarbejden og Revision af Dr. H. J. Hansens betydelige ældre Indsamlinger af danske Fluer er naaet til Adskillelse af Familier og delvis Slægter, hvorhos Arterne af Familierne *Stratiomydæ*, *Xylophagidæ* og *Tabanidæ* ere indstukne i den gamle Samling (alt af Schlick).

II. *Krebsdyrene.*

Udskilningen af Dr. Th. Mortensens Materiale af Crustaceer fra Siam er fortsat og fuldendt (se den følgende Fortegnelse af Gaver og Forøgelse); Gjennemsynet af Bundmaterialet var meget tidslugende (Dr. H. J. Hansen).

Af *Gaver og Forøgelse* maa særligt fremhæves: 1) Konservator Løvendals meget store og fortræffelige Samling af danske Biller, som af ham var skænket Museet. Samlingen optager 2 dobbelte og 1 enkelt Insektskab med 127 med danske Biller fyldte Skuffer. Dyrene ere i udmærket Stand, tildels mesterligt præparerede og mange af den største Sjældenhed. Blandt de fuldt opstillede Dyr findes ogsaa Typerne til Løvendals store Arbejde over de danske Barkbiller og til hans forskjellige Fortegnelser over mange Billefamilier, de fleste af minutios Størrelse. Det er et uvurderligt Tillæg, som ved denne Samling er føjet til Museets alt i Forvejen uovertrufne Samling af danske Biller, ligesom ogsaa den Forøgelse, som Museet derved har faaet af sjældne Arter til Bytning er meget betydelig. Det er en Afslutning ligesaa værdig for Konservator Løvendal som vigtig for Museet, som Løvendal derved har givet sit mangeaarige, flittige Studium af vor Fauna og sit saare skønne og fortræffelige Arbejde ved Museets Samlinger. 2) I Aarets Løb har Afdelingen ogsaa modtaget de af Dr. Th. Mortensen i December 1899 og følgende Maaneder ved Siams Kyst indsamlede Arthropoder. Udbyttet af Landarthropoder var forholdsvis ikke betydeligt; dog er der af Insekter modtaget 95 Glas og 114 Tuber, og af de modtagne Dyr kan særligt fremhæves Imagines og Larver i stort Antal af en Vandkalv, *Canthydrus Haagii*, og ligeledes en lille *Arachnide*, en *Koenenia* i flere Arter. Derimod maa Udbyttet af Krebsdyr betragtes som meget stort og betydeligt, gaaende igjennem alle Klassens Ordner og fyldende 199 Cylindre og 660 Tuber i ca. 30 Cylindre. Særligt repræsenterede ere de smaa Krabber (en Række *Oxystomer*, nye for Museet); *Scyllaridæ* og gravende Former; en meget stor Samling *Peneider*; mange *Isopoder*, med ca. 10 ubeskrevne *Bopyrider*; *Apseudider*, med mange nye Arter; ikke faa *Tanaider*, i mange Hundrede Ex.; *Cumaceer*, mindst 20 ubeskrevne Arter, oftest i talrige Ex.; og endeligt af den store udmærkede Form *Limulus* ca. 14 Ex. i alle Stadier. 3) Konsul Bennekom i Padang paa Sumatra har gjennem Udenrigsministeriet foræret en betydelig Mængde Sommerfugle, ca. 1000 Ex., Biller, flere Hundrede Ex., og enkelte store, smukke Insekter af andre Ordner. Exemplarerne ere friske og smukke, som samlede af en dygtig Entomolog, men Arternes Antal er ikke stort, og Lokaliteten ikke sikker (de ere sandsynligvis fra Nord-Borneo). 4) Med en dansk Mand, Hr. Faaborg i Clinton i Jowa, er indledet en Bytteforbindelse, hvorved Museet har faaet nordamerikanske Sommerfugle, allerede i et Antal af ca. 500 Ex. i over 200 Arter. 5) Professor H. Tegner

har skænket nogle smukke og store Sommerfugle fra Kongo-Egnene, deriblandt den meget store og sjældne Papilion, *Drurya Antimachus*. 6) Fra Professor Chamberlin i Salt Lake City er modtaget 10 Arter af nordamerikanske Myriapoder. 7) Professor D'Arcy Thompson i Dundee har som Vederlag for nogle Pycnogonider givet et smukt Exemplar af den japanske Kæmpekrabbe *Macrocheira Kämpferi*. Exemplaret er udstillet i en frithængende Kasse i Afdelingen, men de uheldige Lysforhold gjør, at det ikke falder i Øjnene. 8) Hr. Partikulier Hauschild har foruden gjentagne større og mindre Gaver, fra Victoria i Australien, givet en ny Sending af den højst interessante Coccide, *Brachyscelis*. 9) Hr. Ingenieur Engelhart har givet 4 Ex. af den meget store, smukke og sjældne Guldsmed *Cordulegaster annulatus*. 10) Hr. Lærer Jørgensen i Sønderby har givet en smuk Pilegalle med *Cecidomyia* (*Gallemyg*). 11) Hr. Lærer Møller i Sædinge pr. Rødby har foræret en levende Larve af det store »Dødningehoved«. 12) Afd. Konservator Løvendal har givet nogle Larver til den store Eghjort.

I *Bytte* for modtagne Dyr er der sendt Professor Valéry Mayet i Montpellier 6 Vandkalvelarver (Afgjørelse af gammel Gjæld), og Professor D'Arcy Thompson i Dundee 17 Pycnogonider, ligesom foreløbigt til Hr. Faaborg i Clinton 31 Arter af østasiatiske Sommerfugle. Til Hr. Gahan ved British Museum er der sendt 13 Arter af *Cerambyces* (Slægten *Astates*) til Bearbejdelse, og til Signor Filippo Silvestri i Bevagna i Italien 19 Tuber med Termiter i en Sending, og forskellige Campodeer og smaa Myriapoder i en anden Sending, ogsaa til Bearbejdelse. I Slutningen af Sommeren har Museet haft Besøg af Dipterologen, Pater Czerny fra Østerrig, som har studeret dets Fluesamlinger og navnlig de Fabriciske Typer.

I Slutningen af Aaret udkom et større Arbejde af Inspektør: »Vandkalvelarverne«, grundet paa Museets enestaaende Samling af disse Dyr.

De Moltkeske Afdelinger.

Studie- og Undervisningssamlingen.

(Professor, Dr. Hector Jungersen.)

Forelæsningerne over almindelig Zoologi for de lægevidenskabelige og yngre naturhistoriske Studerende holdtes af Bestyreren, der i Foraarshalvaaret læste over Hvirveldyrene (70—100 Tilhørere) og i Kollokvier gennemgik Arthropoder og Mollusker (c. 50 Deltagere); i Efteraarshalvaaret læstes over Protozoer, Grundtræk af Metazoernes Forplantning og Udvikling m. m., Coelenterater, Echinodermer, Platoder, Nematoder og Annulater (c. 120 Tilhørere), medens der i Kollokvier blev gennemgaaet Fiske og Amfibier (c. 70 Deltagere). For videregaaende naturhistoriske Studerende har Bestyreren i Efteraarshalvaaret i én ugentlig Time examinerisk gennemgaaet: Huxley *Lessons in Elementary Physiology* (Kredsløb, Blod, Lymfe, Respiration, Urinsekretion, Transpiration, Hudsekretion, Legemsvarme, Leverens Glykogenfunktion) (14 Deltagere), samt i begge Halvaar afholdt et praktisk-zoologisk Kursus (8 Deltagere i Februar, 5 i Marts—Juni; 9 i Efteraarshalvaaret), i to sammenhængende Timer 2 Gange ugentlig; følgende Typer blev gennem-

gaaede: i Foraarsshalvaaret *Amphioxus lanceolatus*, *Gadus morrhua*, *Clupea harengus*, *Petromyzon planeri* og dens *Ammocoetes*, *Myxine glutinosa*, *Bufo vulgaris*, *Rana platyrhinus* og *R. esculenta*; i Efteraarshalvaaret *Lacerta viridis*, *Tropidonotus natrix*, *Emys orbicularis*, *Columba domestica*, *Lepus cuniculus*, *Acanthias vulgaris*, *Amphioxus lanceolatus*.

Studiesamlingen har i Foraarsshalvaaret været benyttet af 50—80 medicinske og yngre naturhistoriske Studerende og af 11 videregaaende naturhistoriske Studerende, i Efteraarshalvaaret af resp. 110 og 7 Studerende. Vejledning gaves foruden af Bestyreren af Cand. mag. Ad. Jensen og Mag. sc. W. Lundbeck. Auditoriet benyttedes foruden af Bestyreren af Docent, Dr. R. Bergh, som i Efteraarshalvaaret læste over den dyriske Celle og de enkelte dyriske Væv. Studiesamlingen har endvidere givet Arbejdsplads til videnskabelige Undersøgelser og Arbejder af Cand. mag. Ad. Jensen og for en kortere Tid til Stud. mag. R. Hørring; og som i foregaaende Aar har den været benyttet af Dr. W. Sørensen til Statens étaarige Lærerkursus og Feriekursus.

Det biologiske Kursus afholdtes i Nykjøbing paa Mors med to Hold af Studerende, 1ste Hold under Vejledning af Docent, Dr. Kolderup Rosenvinge og Museumsinspektør C. Ostefeld, 2det Hold af Dr. Th. Mortensen. Paa 1ste Hold (17de Juni—7de Juli) deltog: Studd. mag. V. R. Møller, E. Nørregaard, Strubberg, C. C. Sørensen og L. Sørensen; paa 2det Hold (20de Juli—10de August): Studd. mag. Ferdinand, Brusendorff, N. Mathiesen, Kr. Simonsen samt Frk. Agnete Seidelin. Et ikke ringe Antal af vor marine Dyreverdens almindeligere Former er repræsenteret i Limfjorden, og nogle Arter optræde med stor Rigdom paa Individuer; Larver og andre Planktonformer ere talrige; nogle Former, der enten ikke — som Goplen *Cladonema* — eller sjældnere findes andetsteds i vore Farvande — som *Kolonisøpunge*, særlig *Clavellina lepadiformis* — forekomme her i rigelig Mængde; for den zoologiske Undervisning kan det valgte Sted saaledes anses for gunstigt, idet de Studerende have kunnet gjøre sig bekendte med et stort Antal marine Dyreformer og af adskillige Typer have havt rigt Materiale til nærmere Studier.

I Dr. Wesenberg Lunds Laboratorium for ferskvandsbiologiske Undersøgelser ved Furesøen have to naturhistoriske Studerende havt Arbejdsplads i August og September, nemlig Mag. sc. Søren Jensen og Stud. mag. E. Larsen.

Studiesamlingen er i Aarets Løb forøget med henvend 100 nye Præparater, nogle og halvtreds af Hvirveldyr, de øvrige af hvirvelløse Dyr; blandt de sidste fremhæves: en meget smuk *Coenurus cerebraeis*, udtaget — ikke som sædvanlig af Hjernen af Faar eller Oxe — men af Brysthulen af en *Hystrix* (død i zoologisk Have); en Del store *Cysticercus tenuicollis*, tagne fra Bughulen af en *Cervus virginianus*, ligeledes død i zoologisk Have; en *Pentastoma proboscideum* fra Bughulen af en afrikansk Hugorm (*Bitis nasicornis*, død i zoologisk Have); en *Eustrongylus gigas* ♂ fra Grønland; nogle parasitiske Snegle, *Stylifer Turtoni*; blandt Hvirveldyrpræparaterne kan anføres en Del Injektionspræparater af Karsystemet og en Række Dele af *Rhea americana*.

Gaver ere modtagne fra: Zoologisk Museums 2den Afdeling (en Del tørrede Echinodermer; forskellige Hydroider i Spiritus; en Oldenborrelarve med Mermis; den ovennævnte Eustrongylus gigas ♂ fra Grønland (Studiesamlingen ejede i Forvejen en ♀ af denne store Nematode, det eneste Exemplar, som hidtil var kjendt fra Grønland; den nu tilkomne ♂ er velvillig overladt til Brug for Undervisningen); Mag. sc. A. Krogh (en Rana platyrhinus ♂ med Æggeleder udviklet paa den ene Side, desuden med snyltende Flue- (Tachinarie-) Larver (saakaldte »Acanthosoma chrysalis«) i Mavens Peritonealbeklædning; Læge Thulstrup (Syngnathus acus ♂ med store Unger i Rugeposen); Stud. mag. R. Hørring (to Æggekapsler med Fostre i af Acanthias vulgaris, den ene fortrinlig konserveret; en Brosmius brosme fra Island, 2 Glas med store og smukt konserverede Sarsia og knopskydende Smaagopler; en Del Søborrer, Slangestjærner og et Præparat af Cucumaria frondosa); Mag. sc. Søren Jensen (smukke Clione borealis med udstrakte Tentakler, fra Polarhavet); Dr. C. G. Joh. Petersen (2 Lophius piscatorius, 1 Lumpenus lampetræformis, nogle Nerophis æquoreus samt et Antal Acanthias vulgaris og Raja radiata og batis til Brug ved Kursus); Kolonibestyrer P. Müller, Jakobshavn (Ovarialæg af Havkal); Sømandsforbundet i Kjøbenhavn (en stor udstoppet Diodon); Stud. mag. Fritz Johansen (2 Søborrer (Taxopneustes) med den snyltende Snegl Stylifer Turtoni og dens Ægmasser, fra Skagerak); Skibslæge, Dr. med. A. Bornemann (Tænia saginata, med dens Scolex); Stud. mag. A. Brinkmann (2 Glas med en Mængde fortrinlig konserverede Amphioxus lanceolatus, fra Neapel); Dr. Wesenberg Lund (en Samling Bythotrephes).

Af andre Gaver har Studiesamlingen modtaget: ved Frøken, Mag. sc. Margrethe Heiberg et stort og smukt (indrammet) Portræt af Professor Chr. Fr. Lütken; fremdeles et af denne efterladt Album med Fotografier af udenlandske Zoologer, samt to (indrammede) Portrætgrupper af nordiske Zoologer; og Fotograf Fr. Riise har skænket sin smukke og omfangsrige Portrætsamling af fremragende Zoologer fra ældre og nyere Tid, flere af Billederne i Ramme.

Bogsamlingen er bleven forøget med: Afslutningen af Leuckarts Værk Die Parasiten des Menschen ved Dr. Gust. Brandes; Fr. Werner: Die Reptilien und Amphibien Oesterreich—Ungarns; to Hefter af G. O. Sars: An account of the Crustacea of Norway; det hidtil udkomne af den nye Udgave af A. Lang: Lehrbuch der vergleichenden Anatomie der wirbellosen Thiere, og af Osc. Hertwig: Handbuch der vergleichenden und experimentellen Entwicklungsgeschichte der Wirbelthiere, og af C. Brandt: Nordisches Plankton; F. Levison og V. Jensen: Menneskets Legeme. Desuden som Gave fra Museumsinspektør, Dr. Fr. Meinert: C. Gegenbaur: Vergleichende Anatomie des Wirbelthiere, 1 Bd. (1898).

For den i forrige Beretning omtalte Bevilling af de Moltkeske Legaters Reservefond er der anskaffet 4 gode Mikroskoper med Tilbehør, en Mikrotom med Tilbehør, 12 Præparerluper paa Stativ, m. m., hvilke Anskaffelser i høj Grad ere komne Undervisningen til Gode; og den Forøgelse af Studiesamlingens Midler med 600 Kroner til Lønning af Assistance ved de medicinske Studerendes Undervisning har givet Bestyreren en friere Raadighed over de Studiesamlingen tillagte Moltkeske Legatmidler, saa at han har kunnet begynde paa den Forøgelse af Forelæsningsstaver m. m., som længe har været ønskelig.

Bløddyr-, Straaledyr- og Ormesamlingen.

(Museumsinspektør Levinsen.)

Forøgelse af Samlingen. Dampskibskaptajn Suenson, hvem Museet skylder tidligere vigtige Forøgelser, har iaar skænket Afdelingen en værdifuld Samling østasiatiske Dyreformer. Foruden et smukt Exemplar af *Metacrinus rotundatus* indeholder Samlingen et Antal pragtfulde *Octactinier*.

Stud. mag. R. Hørring har under sit Ophold paa Orlogsskonnerten »Diana« gjort betydelige Indsamlinger ved Færøerne og Island, og navnlig tilvejebragt et smukt Materiale af Snegle og Muslinger samt Blæksprutter. Af særlig Interesse ere Indsamlingerne fra det sydvestlige Island, der viser sig at have været meget daarligt undersøgt tidligere, hvad de skalbærende Mollusker angaar. Ved Bytning er erhvervet 43 japanske *Ophiure* (Professor Seitaro Goto), 44 nordamerikanske *Hydroidpolypper* (Professor Nutting, Jowa) og 23 nordamerikanske *Ophiurer* og *Echinider* (Smithsonian Institution). Andre Bidrag skyldes Forpagter Brønnum (et større Antal Exemplarer af *Ananchytes ovatus*, af hvilke de fleste ere besatte med Bryozøer), Konsul Fabricius, Skagen (et Exemplar af *Chalina excelsa?*), Dampskibskaptajn Ørsted (en Del smukke Svampe samt et Antal Bryozøer, *Goplepolypper* og Orme), Cand. mag. Balslev (2 Exemplarer af *Lægeiglen* tagne i Dyrehaven), Gartner Hauschild (nogle *Echinodermer* fra Australien og sjældne Landmollusker), Dr. Brandes, Halle (5 Arter af *Ikter*), Dr. Th. Mortensen (smukke Exemplarer af *Phallusia* fra Nissum Bredning), Kolonibestyrer Müller, Jakobshavn (forskjellige Dyreformer), Kolonibestyrer Maigaard, Christianshaab (forskjellige Dyreformer, hvoriblandt et Exemplar af *Eustrongylus gigas*), Professor d'Arcy Thompson, Dundee (et Antal Svampeprøver), Handelsmedhjælper S. Nielsen, Angmagsalik (forskjellige Dyreformer), Professor Hoyle, Manchester (en kæmpemæssig *Pennatula*), Kolonibestyrer Baumann (Bryozøer paa en Sten), Læge Meldorf, Julianehaab (forskjellige Dyreformer), Kaptajn Evensen (en stor Svamp), Adjunkt Sæmundsson, Reykjavik (*Teedo norvegica* i *Spiritus* samt andre islandske Mollusker), Grosserer Munck, Fredericia (adskillige Exemplarer af *Loligo media*), Dr. Kolderup Rosenvinge (Ægkapsler af *Purpura lapillus*), Professor R. Bergh (en *Phascolosoma* samt nogle tropiske *Nudi-* og *Tectibranchier*), Inspektør Ostfeld (nogle Glas med islandsk-grønlandsk Plankton) og Cand. mag. Helgi Jónsson (nogle Havdyr fra Reykjavik, Landsnegle og Regnorme fra Island).

Videnskabeligt samt Bestemmelses- og Ordningsarbejde. Bestyreren har fortsat sine Studier over Bryozøerne og bestemt største Delen af de under de to østgrønlandske Expeditioner (Rydere og Amdrups) gjorde store Indsamlinger af Bryozøer. Assistenten, Cand. mag. Ad. Jensen har fortsat Revisionen og Ordningen af Museets boreal-arktiske *Lamellibranchiater* med særligt Hensyn til »Ingolfs« Materiale. En stor Del af Tiden er medgaaet til Sortering af de i de senere Aar ved Island, Færøerne og Østgrønland gjorde store Indsamlinger af skalbærende Mollusker, og deres Indordning, dels i Hoved- dels i Supplementsamlingen er paabegyndt. Over alt i Hovedsamlingen anbragt Materiale er optaget Katalog. Ved Sorteringen af

det nye Materiale har Assistenten havt en god Hjælp i Mag. sc. Nordmann og Medhjælper Fagerstrøm. Dr. Mortensen har afsluttet Bearbejdelsen af Familien Echinothuridæ og tilendebragt Bearbejdelsen af de regulære Echinider fra Ingolf-Expeditionen. En stor Mængde Præparater af Pedicellariæ og Spikler dels fra de ovennævnte Arter, dels fra et Antal Echinider i British Museum, studerede af Dr. Mortensen under et Ophold i London, ere forfærdigede og afgivne til Museet. Familierne Cidaridæ, Echinothuridæ og Echinidæ ere katalogiserede. Mag. sc. Lundbeck har fortsat Bearbejdelsen af Ingolf-Expeditionens Svampe og af de øvrige arktiske Svampe. Efter at Bearbejdelsen af Monaxonidernes første Gruppe er fuldført, er der begyndt paa Familien Desmacidonidæ, hvis Slægter ere bestemte og en enkelt Slægt (Esperiopsis) færdig bearbejdet. En Del efterhaanden indsendt Materiale er ordnet og foreløbig bestemt.

Afdelingen har i Aarets Løb udlaant Materiale til følgende Videnskabsmænd: Professor Ehlers, Göttingen, Dr. Knipowitsch, St. Petersburg, Dr. Appelløf, Bergen, Professor Dall, Washington, Dr. Östergreen, Upsala, Cand. mag. Johansen og Cand. phil. Odhner, Upsala.

4. Det mineralogiske Museum.

(Professor, Dr. N. V. Ussing.)

I. Ordnings- og Bestemmelsesarbejder ved Museets Hovedsamlinger.

De *mineralogiske* og *petrografiske* Arbejder i Museet have overvejende drejet sig om Samlingerne fra de sidste Aars af den Grønlandske Kommission udsendte Expeditioner til Syd-Grønland, nemlig Dr. G. Flinks Rejse i 1897, Dr. K. J. V. Steenstrups Rejse i 1899 og Professor N. V. Ussings i 1900. Efterhaanden som Undersøgelsen af disse Samlinger er skreden frem, ere Stykkerne blevne indordnede i Hovedsamlingen, og en stor Del fortrinlige Stykker have kunnet indlemmes i det i Montrer opstillede Mineraludvalg. Det samme er sket med en Række betydelige Erhvervelser af Mineraler fra andre Lande, som væsentlig ere skaffede til Veje ved Afgivelse af grønlandske Mineraldubletter. I det hele have de sidste Aar bragt Mineralsamlingen ganske overordentlig store og værdifulde Forøgelse. Ved Indflytningen i den nuværende Museumsbygning i 1893 kunde man ikke uden en vis Betænkelse betragte de 11 store Montrer, der vare reserverede Mineralerne alene, idet den daværende Samling ikke var saa rig, at den kunde fylde alle Montrerne uden delvis Benyttelse af mindre gode Stykker, som ikke nødvendig krævede en saa kostbar Opstillingsmaade; der syntes at maatte kræves lange Tidsrum, før Montrerne helt kunde fyldes af fremragende værdifulde Stykker. Men i Virkeligheden er dette Tidspunkt allerede nu saa godt som naaet, og Takken herfor tilkommer væsentlig den store Energi, hvormed Kommissionen for Grønlands Undersøgelse har iværksat Expeditioner til den nærmere Udforskning af de rige syd-grønlandske Minerallejer og de derværende ejendommelige geologiske Forhold.

Den i forrige Beretning omtalte systematiske Gjennemgang af alle de i Tidens Løb erhvervede grønlandske Mineraler til Brug for Sammenstil-

llngen af en topografisk Mineralogi for Grønland er fortsat i indeværende Aar, og det er under dette Arbejde lykkedes Assistent Bøggild i de ældre Samlinger at paavise adskillige ikke tidligere fra Grønland kjendte Mineraler.

Som nævnt i tidligere Aarsberetninger har Museet ikke i sit forrige Lokale havt nogen udstillet systematisk Bjergartsamling, som derfor har maattet dannes fra nyt efter Flytningen. Iaar er det sidste Afsnit (Sedimentbjergarterne) af denne Samling blevet færdig sammenstillet, og der staar nu kun en ringe Rest af Etiketteringsarbejdet tilbage. Samtidig er den større, i Skufferne anbragte Samling af Sedimentbjergarterne bleven ordnet.

Ved de *palæontologiske* Samlinger har Museets palæontologiske Assistent, Cand. mag. Ravn, fortsat Bestemmelsesarbejderne og i Aarets Løb gennemgaaet Cephalopoderne fra Danmarks Skrivekridt og Nyere Kridt. Arbejdet er nu færdigt for alle Molluskernes Vedkommende; en systematisk Beskrivelse og kritisk Sammenstilling vil blive offentliggjort i Videnskabernes Selskabs Skrifter. Endvidere har Kandidat Ravn paabegyndt en Revision af Kridtechinodermerne i Museets danske Samling. Den i Montrer opstillede Del af den sidstnævnte Samling er iaar bleven forøget med et Udvalg af Forsteninger fra Juraperioden og fra den ældre Del af Kridtperioden, hidrørende fra løse Sten i Danmark. — Med Honorar af Moltkes Legater har Cand. mag. Bartholin gennemgaaet ældre og nyere hervede bornholmske Planteforsteninger, og Dr. phil. Grönwall gennemgaaet nogle Samlinger fra det øverste Kridt.

II. Afgivelse af Undervisningssamlinger og Dubletter.

Til Undervisningsbrug er sammenstillet og afgivet Samlinger af Mineraler, Bjergarter og Forsteninger til følgende Skoler: Middelfart kommunale Realskole, Odense tekniske Skole, Skjelskør Realskole, Bjelkerup Skole ved Storehedinge og Mullerup Skole ved Slagelse; endvidere er der afgivet en lille Samling grønlandske Planteforsteninger til Odder Højskole.

Som Bytte for modtagne eller lovede Tilsendelser er afgivet grønlandske Mineraldubletter til følgende Institutioner og Personer: Helsingfors Universitet, Lunds Universitet, Bergakademie i Clausthal, Dr. G. Lincio sammesteds, Professor Rein i Bonn, Pastor P. H. Sørensen i Julianehaab, Mineralhandlerne Dr. F. Krantz i Bonn og J. Böhm i Wien; Dubletter af danske Forsteninger ere afgivne som Bytte til Træhandler Sørensen i Lem.

III. Andre udførte Arbejder.

For at skaffe Plads til en Del grønlandske Samlinger fra ældre Expeditioner, hvilke Samlinger hidtil havde henstaaet i Kasser, har det været nødvendigt midlertidig at nedpakke Samlingen af Pseudomorfoser. Til Arkivet er anskaffet to ny, mindre Skabe, og til en Del af Forelæsningsmateriellet er indrettet Hylder og afdelte Rum i nogle Vægskabe. Paa Grund af det stedse stigende Antal Studerende har der maattet anskaffes to ny Knagerækker og en Del Stole.

Ordningen og Bearbejdelsen af ny tilkomne og ældre Prøver og Oplysninger fra danske Brøndboringer er paa Bekostning af Niels Brock's naturhistoriske Legat udført af Kandidat Ravn.

IV. Museets og Undervisningens Benyttelse.

For Offentligheden har Museet været aabent to Gange ugentlig. Antallet af Besøgende i 1901 har været 2113. Udenfor den sædvanlige Aabningstid har Museet været besøgt af Arbejdernes Læseselskab og af enkelte Skoler og Undervisningskursus (Statens étaarige Lærerkursus, Metropolitan-skolen, Handelshøjskolen). Dr. A. Schwantke fra Marburg har under et længere Ophold i Kjøbenhavn studeret grønlandske Mineraler i Museet.

Til videnskabelig Bearbejdelse udenfor Museet er udlaant en større Samling kvartære Plantefrø til Kandidat Hartz og grønlandske Ammoniter til Dr. Madsen.

Bestyreren har i Museet holdt Forelæsninger og Examinatorier over Mineralogi i Vaarhalvaaret (34 Tilhørere) og over Geologi i Høsthalvaaret (175 Tilhørere) samt Øvelser i Skandinaviens Geologi (6 Deltagere), i Krystalmaaling (3 Deltagere) og i praktisk Mineralbestemmelse (1 Deltager). Dr. Victor Madsen har i en Del af begge Halvaar holdt Forelæsninger over de mesozoiske og kænozoiske Dannelser (7 Tilhørere) samt Øvelser i at bestemme Forsteninger (5 Deltagere). Studiesamlingerne benyttedes under Cand. mag. Bøggilds Tilsyn og Vejledning i Vaarhalvaaret af 56 og i Høsthalvaaret af 33 Studerende. Museet har endvidere udlaant Forelæsningsmateriel til Folkeuniversitetsforeningen og til Cand. mag. Otterstrøm og laant Materiel og Lokale til en af nævnte Forenings Øvelsesrækker, som holdtes af Dr. V. Madsen.

Der er afholdt 6 Undervisningsexkursioner, nemlig til Faxe og Lellinge med 79 Deltagere, til Allerød og Lillerød med 11, til Kullen med 16, til Skaane (Malmø, Simrishamm, Andrarum og Røstånga) med 25, til Høganäs Kulgruber med 35, og til Nivaa Teglværker med 11 Deltagere. Ekursionerne lededes af Bestyreren, for den større Skaane-Exkursions Vedkommende med velvillig Assistance af Dr. Grönwall, for Allerødturens Vedkommende med velvillig Assistance af Kandidat Hartz.

V. Museets Forøgelser.

Fra Generalstabens topografiske Afdeling har Museet som Gave modtaget et større og et mindre Relief i Maalestok 1:10000 af Dele af Færøerne; til det mindre Relief hører en Plade, som viser den til Konstruktionen benyttede Methode. Disse Modeller, som nøjagtig gjengive Terrænets Former, frembyde et særdeles anskueligt Billede af Færøernes Natur og ere tillige af stor Værdi ved den geologiske Undervisning, idet de give et klart Indblik i et Plateaulands Udmodellering ved Havets, Vandløbenes og Isens Erosion. Den mindre Model er opstillet i samme Sal som Samlingerne fra Færøerne, medens den større har maattet anbringes i den store Mineralsal; begge ere blevne forsynede med Glaskasser til Beskyttelse mod Støv og Børøring.

Iøvrigt har Museet i Aarets Løb erholdt følgende Forøgelser:

Mineralsamlingen har modtaget: a) som *Gaver*: et smukt Stykke Volframit fra Ivigtut, skænket af Ingeniør G. E. Schmidt; Lasursten, Spinel og Kalksinter fra Pamir fra Premierlieutenant Olufsens Expedition; Smergel fra Naxos samt forskellige Asbestprøver fra Kontorchef C. Sæbye; en Række Prøver af Kobbermalme fra Lapmarken fra Ingeniør K. v. Post. Enkelte

Mineraler ere desuden modtagne som Gaver fra Professor H. I. Hannover og Professor J. J. Thomsen. — Som *Bytte* mod grønlandske Mineraldubletter er modtaget en større Samling sjældne Mineraler fra British Museum i London; blandt de saaledes modtagne Mineraler, som overvejende stamme fra England, Indien og Sydamerika, ere særlig at nævne Andorit, Augelit, Catlinit, Fluellit, Geikielit, Langbeinit, Linarit og Matlockit. Endvidere er paa lignende Maade modtaget Matricit fra Vermland (fra Lunds Universitet), forskellige Mineraler fra Narsarsuk (Pastor P. H. Sørensen i Julianehaab), Skorodit og Rhodizit fra Ural (Dr. G. Flink i Stockholm) samt endelig en Samling store og udmærket smukke Prøver fra Malmgangene i Harzen (fra Bergakademie i Clausthal). Dels ved *Bytte*, dels ved *Kjøb* er erhvervet: fra Mineralhandler, Dr. Krantz i Bonn en Meteorit fra Mincey, en do. fra Morristown samt et større Antal Mineraler, hvoriblandt Guld fra Klondyke, Beryl fra Ural, Krokoit fra Tasmanien og Rinit fra Japan; fra Mineralhandler J. Bøhm i Wien Smaragd fra Sydamerika, Jernglans fra S. Gotthard m. m., endelig nogle norske Mineraler (fra A. Guldberg, Kristiania).

Bjergartsamlingen er bleven forøget med følgende Gaver: Fra Kontorchef C. Sæbye to store Fotografier fra Erzberg samt Prøver af Jernmalme fra Dannemora og fra Westfalen; fra Stud. polyt. P. Harder forskellige svenske Jernmalme; fra Justitsraad Eberlin vindblæste Sten fra Australien, indsamlede af afdøde P. Eberlin; fra F. L. Smidth & Co. en Fosforitkonkretion fra Rusland; fra Danmarks geologiske Undersøgelse Kopoliter fra England. Ved Undervisningsexkursionerne og Bestyrerens Rejser er erhvervet: skaanske Bjergarter, Eruptivbjergarter fra Sydnorge og pseudoglaciale Skuresten fra Wiens Omegn. Ved *Kjøb* er erholdt en Samling af 100 polerede Marmorprøver fra forskellige syd- og mellemeuropæiske Marmorbrud.

Til *den grønlandske og islandske Samling* er modtaget som Gaver en Række Prøver fra Kryolitens Grænsezone (fra Professor J. J. Thomsen); Kaolin fra Mokollsdal i Strandsyssel (Stud. polyt. A. Torfason); Brunkul fra Nordfjord (det kgl. Landhusholdningsselskab); Vand fra islandske varme Kilder (Stud. mag. R. Hørring).

Den palæontologiske Samling har faaet følgende Forøgelser: 2 Samlinger af Kridttids- og tertiære Forsteninger fra Libanon og Omegn (skænkede af Konsul Løytved i Beirut); en Samling argentinske Forsteninger (fra zoologisk Museum); en Samling Juraforsteninger fra Rusland (skænket af F. L. Smidth & Co.); en Del skaanske Forsteninger (indsamlede paa Undervisningsexkursionerne). Forskellige udenlandske Forsteninger ere endvidere modtagne som Gaver fra Hr. A. Albertsen i Marstal, Hr. Ellermann i Korsør, Dr. K. Grönwall og Hospitalsforstander Tüchsen i Fredericia. Ved *Kjøb* er skaffet en større Samling Planteforsteninger, væsentlig nordamerikanske fra Dr. Krantz i Bonn, og en do. fra Kullejerne i Rhinprovincen (Hr. H. C. Hansen i Hellerup); en Række Forsteninger fra de ældste kambriske Lag i Skandinavien (Hr. v. Schmalensee i Stockholm) og Koraller fra Maastricht (Dr. Krantz).

For *den danske Samlings* Vedkommende skyldes Aarets vigtigste Erhvervelse Inspektør J. Rosenberg ved Cementfabriken Dania, som har skænket Museet en fortrinlig Samling af Forsteninger saavel fra Skrivekridt

— som fra Lergravene ved Mariager Fjord; fra Kridtet er saaledes erholdt baade udmærket bevarede Kiselsvampe og talrige Bløddyrlevninger, og fra Mariagerfjordens tertiære Lerlag, i hvilke Forsteninger gennemgaaende ere meget sjældne, har Museet faaet adskillige Bløddyrlevninger samt et Stykke Rav, der vistnok er det første, som er fundet i saa gamle Dannelser i Danmark. Museumsinspektør Levinsen har foræret Museet en Samling Kridt-Forsteninger fra Møen; Samlinger af forsteningsførende løse Blokke ere skænkede af Mejeribestyrer A. Madsen paa Omø, Klasselotterikollektor Warming i Kolding og Postexpedient Winther i Korsør. En stor Antrakonitbolle, funden ved Gravning i Havnegade, er foræret Museet af Københavns Stadsingeniør. Danske Forsteninger og Stenarter ere endvidere velvillig overladt Museet af følgende: Grosserer J. Aagaard, Lærer Alkærsig (Askov), Teglværksejer A. P. Andersen (Steenstrup), Fru S. Beck (Ubby), Forpagter Borries, Forpagter Brønnum (Gudumlund), Detailhandler J. Christensen, Dansk geologisk Forening, Stud. polyt. Gamborg, Dr. Grönwall, Stud. polyt. P. Harder, Skoleinspektør Hjorth (Rønne), Cand. polyt. Jensen, Generallieutenant v. Kauffmann, Stud. polyt. C. A. Lassen, Cand. jur. C. Lundbye, Cand. polyt. J. T. Lundbye, Dr. V. Madsen, Kunstdrejer C. F. Madsen, Lærer Matthiassen (Mullerup), Stud. polyt. J. C. Møller, Ingeniør H. J. Nielsen (Karrebæksminde), Bogholder Petersen (Stege), Gaardejer J. P. Petersen (Sonnerupgaard), Kommunalærer H. N. Rosenkjær, Hr. A. Torp (Frederikssund), Cand. polyt. A. Wesche, Læge Wilkens (Balling) og Cand. polyt. E. Østrup.

— Ved *Indsamlinger* er erhvervet: en Række Prøver af bornholmske Granitvarieteteter (Bestyreren), en større Samling Kridtforsteninger fra forskellige Brud i N. Ø.-Jylland (Kandidat Ravn), endelig et stort isskuret Stykke Ortoceratit Kalk fra Risebæk paa Bornholm (ved Dr. Grönwalls Velvillie).

— Som *Bytte* er modtaget en Samling Tertiærblokke med Forsteninger fra Skiveegnen (Træhandler Sørensen i Lem), og ved *Kjøb* er erhvervet en Samling Forsteninger fra Arnager paa Bornholm og Rav med Insekter fra forskellige Steder i Danmark.

Samlingen af mikroskopiske Præparater er bleven forøget med ca. 400 Præparater af grønlandske Bjergarter.

Til *Instrumentalsamlingen* er anskaffet Becke's Tegneapparat til Maaing af de optiske Axers Vinkel i Tvillinglameller og Czapskys Okular.

Haandbiblioteket har modtaget 32 Tidsskrifter og lærde Institutioners Publikationer (114 Bind), hvoraf de 24 (99 Bind) ere Gaver. Endvidere er tilkommet 134 enkelte Bøger og Særtryk, hvoraf 115 ere Gaver.

De som Gaver modtagne Publikationer ere skænkede af følgende Institutioner og Personer: Videnskabernes Selskab, Universitetets botaniske Have, Universitetets zoologiske Museum, Dansk geologisk Forening, Kommissionen for Ledelsen af geologiske og geografiske Undersøgelser i Grønland, Nationalmuseet, Carlsbergfondet, Universitetsbibliotheket i Upsala, Finlands geologiske Kommission, Portugals geologiske Kommission, Smithsonian Institution, Field Columbian Museum, The Geological and Natural History Survey of Minnesota, Public Museum of Milwaukee, Missouri Geological Survey, Bibliothekar C. Elberling, Stud. polyt. P. Harder, Statsgeolog A. Jessen, Professor H. Jungersen, Dr. V. Madsen, Professor J. J. Thomsen, Dr. H. Topsøe og Professor Ussing.

Til *Forelæsningsbrug* er anskaffet 5 palæontologiske Vægtavler, 8 geologiske Kort og 24 geologiske Fotografier. Som Gave er modtaget 9 geologiske Fotografier; Giverne vare Stud. polyt. Dyrhauge, Premierlieutenant i Flaaden G. Hansen og Professor Ussing.

VI. Videnskabelige Arbejder.

Af videnskabelige Arbejder, som helt eller delvis omhandle Museets Samlinger, er i Aarets Løb udkommet: Th. Nicolau, Untersuchungen an den eisenführenden Gesteinen der Insel Disco (Meddelelser om Grønland XXIV).

5. Det filologisk-historiske Laboratorium 1900—1901.

(Professor, Dr. Kr. Erslev.)

Laboratoriets Lærerraad har i 1900—1901 bestaaet af Professorerne Gertz, Steenstrup, Erslev, Høffding, Wimmer, Vilh. Thomsen, Møller, Paludan, Jespersen, Nyrop, Heiberg, Fridericia, Wilkens og Jónsson, og Docenterne Gudmundsson, Drachmann, Ad. Hansen, Vedel, A. Olrik, Dahlerup og E. Lehmann.

Som Laboratoriets Forstander fungerede Professor Erslev.

Om Laboratoriets Virksomhed kan meddeles følgende: I Efteraarshalvaaret 1900 holdt 12 Lærere 12 Øvelsesrækker med et samlet ugenligt Timetal af $19\frac{1}{2}$ Time, i Foraarshalvaaret 1901 14 Lærere 15 Øvelsesrækker med 27 Timer ugentlig. Til Laboratoriet havde i Aaret 1900—1901 266 Studerende Adgang, og Laboratoriet har været aabent i 237 Dage. Den Protokol, der har været fremlagt i Læsesalen, viser et samlet Antal af Besøgende paa 6573; i den Tid, da der holdtes Øvelser, blev Læsesalen benyttet af gennemsnitlig 32 Studerende daglig.

Paa et Møde i December 1899 vedtog Lærerraadet, at der skulde udgives en trykt Fortegnelse over Laboratoriets Bøger, og valgte Professor, Dr. Heiberg og Docent Dahlerup til i Forening med Laboratoriets Forstander at gennemføre denne Beslutning. I Foraaret 1900 blev derefter Fortegnelsen udarbejdet, men for at der i den ogsaa kunde optages, hvad der kjøbtes i Finansaaret 1900—1901, blev Trykningen udsat til Efteraaret. Inden Nytaar udkom Fortegnelsen, 114 Sider stor.

Laboratoriet har i Aarets Løb modtaget Boggaver af følgende Institutioner: Universitetet, Rigsarkivet, Det store kgl. Bibliothek, Statens statistiske Bureau, Det kgl. danske Videnskabernes Selskab, Kommissionen for det Arna-Magnæanske Legat, Historisk Forening og Den norske Kildeskrikkommission, og af følgende enkelte Mænd: Direktør Ernst Bojesen, Docent Drachmann, Professor Erslev, Professor Fridericia, Professor Jespersen, Dr. M. Mackeprang, Dr. P. Munch, Biskop Fr. Nielsen, Professor Kr. Nyrop, Docent A. Olrik, Cand. mag. G. Schütte, Docent Siesbye og Professor Vilh. Thomsen.

I Aarets Løb er Laboratoriets Bogsamling forøget med 273 Værker paa 505 Bind, der fordele sig saaledes paa de enkelte Afdelinger:

Fælles.....	8	Værker,	42	Bind.
Nordisk.....	91	—	169	—

At overføre 99 Værker, 211 Bind.

	Overført	99	Værker,	211	Bind.
Tysk	4	—	26	—	
Engelsk	25	—	33	—	
Romansk	30	—	38	—	
Klassisk	48	—	73	—	
Sprogvidensk.	6	—	12	—	
Historie	42	—	86	—	
Filosofi	19	—	26	—	

---

273 Værker, 505 Bind.

Laboratoriet har foruden sin aarlige Bevilling (3500 Kr.) havt en Indtægt paa 44 Kr. ved Salg af Fortegnelsen over Bogsamlingen. Den samlede Indtægt, 3544 Kr., er anvendt saaledes:

Assistent, Rengjøring o. l.	Kr.	659.00
Papir, Nøgler o. l. (herunder Trykning af den omtalte Fortegnelse)	—	624.65
Bogkøb	—	2045.10
Indbinding	—	215.25
	Kr.	3544.00

6. Den Arnamagnæanske Stiftelse i 1901.

I det forløbne Aar har Kommissionen for det Arnamagnæanske Legat forberedt Udgivelsen af et Palæografisk Atlas over henholdsvis gammeldanske (inkl. latinske) og oldnorsk-islandske Haandskrifter saaledes, at med Begyndelsen af Aar 1902 kan Trykningen saavel af de fototypiske Tavler som af den tilsvarende Text begynde.

Det til afvigte December Termin ledigt blevne Arnamagnæanske Stipendium fornyedes paa et Aar for den hidtilværende Indehaver, Arkivassistent B. Th. Melsted.

VIII. Det akademiske Legat- og Stipendievæsen.

1. Valg af Eforer.

Til Eforer for de af afdøde Professor, Dr. med. C. G. Gædeken bestyrede Legater valgte Konsistorium under 16de Januar 1901: Professor Dr. med. Chr. Bohr for Buchwalds Legat og Professor, Dr. med. C. J. Salomonson for Frk. Petersens Legat, Tagea Rovsings Legat, Estrid Rovsings Legat, Th. Fuirens Legat og Lautrup-Buchwalds Legat.

— Da Kammerherre, Overførster, Dr. phil. P. E. Müller ønskede at udtræde af Bestyrelsen for Japetus Steenstrups Legat, valgte Konsistorium under 13de Februar 1901 Professor, Dr. phil. E. Warming til Medlem af Bestyrelsen.